

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 10.7.2008
KOM(2008) 446 endelig

2008/0139 (AVC)

Forslag til

RÅDETS AFGØRELSE

om indgåelse af en foreløbig økonomisk partnerskabsaftale mellem Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater på den ene side og Centralafrika på den anden side

(forelagt af Kommissionen)

BEGRUNDELSE

Vedlagte forslag udgør det retlige instrument for indgåelsen af en foreløbig økonomisk partnerskabsaftale (herefter "foreløbig ØPA") mellem Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater på den ene side og Centralafrika¹ på den anden side:

Forslag til Rådets afgørelse om indgåelse af en foreløbig ØPA.

Som det fremgår af meddelelsen til Rådet og Europa-Parlamentet af 23. oktober 2007, og da det ikke var muligt inden udgangen af 2007 at indgå en endelig økonomisk partnerskabsaftale med samtlige centralafrikanske lande², blev der ført forhandlinger om denne foreløbige ØPA for ikke at afbryde handelen mellem Centralafrika, der i den nuværende foreløbige ØPA består af Cameroun, og Fællesskabet, indtil færdiggørelse af en endelig ØPA med samtlige centralafrikanske lande. Efter paraferingen af denne foreløbige ØPA den 17. december 2007 blev Cameroun føjet til listen over lande, der er omfattet af ØPA-handelsordningen, som er fastsat i Rådets forordning (EF) nr. 1528/2007 af 20. december 2007. I henhold til denne forordning finder ØPA-handelsordningen midlertidig anvendelse for at undgå en afbrydelse i handelen for Camerouns vedkommende ved udløbet af handelsbestemmelserne i bilag V til Cotonouaftalen og WTO-undtagelsen (waiver) for disse bestemmelser den 31. december 2007.

Som mindst udviklede lande (LDC) er alle andre centralafrikanske lande på nær Gabon og Republikken Congo omfattet af EBA-initiativet (alt undtagen våben) siden 1. januar 2008. Denne ordning svarer stort set til den midlertidige Cotonou-handelsordning, således at disse landes handel med Fællesskabet ikke bliver afbrudt. Gabon og Republikken Congo er siden 1. januar 2008 omfattet af den almindelige GSP-ordning, men er blevet tilbudt at tilslutte sig den foreløbige ØPA. De har indtil videre ikke besluttet at benytte dette tilbud.

Den foreløbige ØPA indeholder bestemmelser om handel med varer, dvs. handelsmæssige og ikke-toldmæssige foranstaltninger, handelsbeskyttelsesinstrumenter, toldordning og handelslettelser, tekniske handelshindringer, sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger, skovforvaltning og handel med skovbrugsprodukter. Den indeholder ligeledes en række bestemmelser om udviklingssamarbejde, hvor der fastsættes prioriterede indsatsområder for aftalens gennemførelse. Med den foreløbige ØPA fastsættes rammerne for et udviklingssamarbejde med henblik på at styrke de nationale økonomier i Centralafrika. Den bekræfter ligeledes Kommissionens og medlemsstaternes intention om at bidrage til en fond for regionaludvikling.

Forhandlingerne om en endelig ØPA med samtlige centralafrikanske lande fortsætter, og dette i overensstemmelse med forhandlingsdirektiverne for ØPA'er med AVS-stater, der blev fastsat af Rådet den 12. juni 2002. Det er hensigten, at den foreløbige ØPA, som er blevet paraferet af Cameroun, skal være tilgængelig for alle centralafrikanske lande. Den vil blive udvidet på grundlag af forhandlingerne om en endelig ØPA, der fandt sted i 2008. Der er således lagt op til en fortsættelse af forhandlingerne på regionalt niveau om etablering, tjenesteydelser og e-handel samt handelsrelaterede bestemmelser.

¹ I denne fase og inden for rammerne af nærværende foreløbige ØPA består Centralafrika af Cameroun, der er det eneste land, som indtil videre har paraferet aftalen.

² Cameroun, Den Centralafrikanske Republik, Tchad, Den Demokratiske Republik Congo, Republikken Congo, Republikken Ækvatorialguinea, Gabon, São Tomé og Príncipe.

Den foreløbige ØPA indeholder en bestemmelse om, at aftalen anvendes midlertidigt, indtil den træder i kraft.

Kommissionen finder resultaterne af forhandlingerne tilfredsstillende og i overensstemmelse med Rådets forhandlingsdirektiver, og den anmoder Rådet om at indgå den foreløbige ØPA på vegne af Fællesskabet.

Europa-Parlamentet vil skulle afgive samstemmende udtalelse om den foreløbige ØPA's indgåelse.

Medlemsstaterne er også parter i den foreløbige ØPA, som derfor skal godkendes af dem efter deres interne procedurer.

Forslag til

RÅDETS AFGØRELSE

om indgåelse af en foreløbig økonomisk partnerskabsaftale mellem Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater på den ene side og Centralafrika på den anden side

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 133 og 181 sammenholdt med artikel 300, stk. 3, andet afsnit,

under henvisning til forslag fra Kommissionen³,

under henvisning til samstemmende udtalelse fra Europa-Parlamentet⁴, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Den 12. juni 2002 bemyndigede Rådet Kommissionen til at indlede forhandlinger om økonomiske partnerskabsaftaler med AVS-stater.
- (2) Disse forhandlinger om indgåelse af en foreløbig økonomisk partnerskabsaftale (herefter "foreløbig ØPA") er afsluttet, og den foreløbige ØPA mellem Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater på den ene side og Centralafrika på den anden side (herunder Cameroun) blev parafetret den 17. december 2007.
- (3) Den foreløbige ØPA har fundet midlertidig anvendelse siden [...], i afventning af at den træder i kraft.
- (4) Den foreløbige ØPA skal derfor indgås på vegne af Det Europæiske Fællesskab -

TRUFFET FØLGENDE AFGØRELSE:

Artikel 1

Den foreløbige økonomiske partnerskabsaftale mellem Centralafrika og Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater godkendes herved på Fællesskabets vegne.

³ EUT C [...] af [...], s. [...].

⁴ EUT C [...] af [...], s. [...].

Artikel 2

Formanden for Rådet foranstalter på Fællesskabets vegne den notifikation, der er omhandlet i artikel 98, stk. 2, i den foreløbige ØPA.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...].

På Rådets vegne

[...]

Formand

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 10.7.2008
KOM(2008) 446 endelig

BILAG 1

FORELØBIG ØKONOMISK PARTNERSKABSÅFТАLE

**MELLEM DET EUROPÆISKE FÆLLESSKAB OG DETS MEDLEMSSTATER PÅ
DEN ENE SIDE OG CENTRALAFRIKA PÅ DEN ANDEN SIDE**

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	PRÆAMBEL	4
2.	AFSNIT I - MÅL	5
3.	AFSNIT II - PARTNERSKAB FOR UDVIKLING.....	7
4.	AFSNIT III - ORDNING FOR VAREHANDEL.....	11
4.1.	Kapitel 1 - Told og ikke-toldmæssige foranstaltninger.....	11
4.2.	Kapitel 2 - Handelspolitiske beskyttelsesinstrumenter	18
4.3.	Kapitel 3 - Told og handelslettelser	22
4.4.	Kapitel 4 - Tekniske handelshindringer og sundheds- og plant sundhedsforanstaltninger.....	26
4.5.	Kapitel 5 - Skovbrugsforvaltning og samhandel med træ og andre skovbrugsprodukter.....	32
5.	AFSNIT IV - ETABLERINGSRET, HANDEL MED TJENESTEYDELSER OG E- HANDEL	34
6.	AFSNIT V - HANDELSRELATEREDE BESTEMMELSER.....	35
6.1.	Kapitel 1 - Løbende betalinger og kapitalbevægelser.....	35
6.2.	Kapitel 2 - Konkurrence.....	35
6.3.	Kapitel 3 - Intellektuel ejendomsret.....	36
6.4.	Artikel 4 - Offentlige kontrakter	37
6.5.	Kapitel 5 - Bæredygtig udvikling.....	37
6.6.	Kapitel 6 - Beskyttelse af personoplysninger.....	38
7.	AFSNIT VI - TVISTFOREBYGGELSE OG -BILÆGGELSE	42
7.1.	Kapitel 1 - Mål og anvendelsesområde.....	42
7.2.	Kapitel 2 - Konsultationer og mægling.....	42
7.3.	Kapitel 3 - Tvistbilægelsesprocedurer	43
7.4.	Kapitel 4 - Almindelige bestemmelser.....	48
8.	AFSNIT VII - ALMINDELIGE UNDTAGELSER	51
9.	AFSNIT VIII - ALMINDELIGE OG AFSLUTTENDE BESTEMMELSER	54
10.	BILAG OG PROTOKOLLER.....	60

"CENTRALAFRIKA", DER INDEN FOR RAMMERNE AF DENNE AFTALE BESTÅR AF:
REPUBLIKKEN CAMEROUN,

på den ene side og

KONGERIGET BELGIEN,
DEN TJEKKISKE REPUBLIK,
KONGERIGET DANMARK,
FORBUNDSREPUBLIKKEN TYSKLAND,
REPUBLIKKEN ESTLAND,
DEN HELLENSKE REPUBLIK,
KONGERIGET SPANIEN,
DEN FRANSKE REPUBLIK,
IRLAND,
DEN ITALIENSKE REPUBLIK,
REPUBLIKKEN CYPERN,
REPUBLIKKEN LETLAND,
REPUBLIKKEN LITAUEN,
STORHERTUGDØMMET LUXEMBOURG,
KONGERIGET NEDERLANDENE,
REPUBLIKKEN UNGARN,
REPUBLIKKEN MALTA,
REPUBLIKKEN ØSTRIG,
REPUBLIKKEN POLEN,
DEN PORTUGISISKE REPUBLIK
REPUBLIKKEN SLOVENIEN,
DEN SLOVAKISKE REPUBLIK,
REPUBLIKKEN FINLAND,
KONGERIGET SVERIGE,
DET FORENEDE KONGERIGE STORBRITANNIEN OG NORDIRLAND,
RUMÆNIEN,
REPUBLIKKEN BULGARIEN,

og

DET EUROPÆISKE FÆLLESSKAB

på den anden side,

1. PRÆAMBEL

SOM HENVISER TIL AVS-EF-partnerskabsaftalen, undertegnet i Cotonou den 23. juni 2000 og revideret i Luxembourg den 25. juni 2005, i det følgende benævnt "Cotonouaftalen",

SOM ER OVERBEVIST OM, at den økonomiske partnerskabsaftale (ØPA) vil skabe et nyt og gunstigere klima for deres forbindelser inden for økonomisk styring, handel og investering og skabe nye muligheder for vækst og udvikling,

SOM HENVISER TIL, at liberaliseringen af handelen, etableringsretten og handelen med tjenesteydelser mellem parterne bør tage udgangspunkt i de centralafrikanske landes regionale integration, have til formål at fremme deres gnidningsløse og gradvise integration i verdensøkonomien, under hensyntagen til deres samfundsmodel og prioriteringer på udviklingsområdet, og opfylde de betingelser, der er fastsat i Verdenshandelsorganisationens aftaler,

SOM HENVISER TIL, at parterne ikke vil tilskynde til udenlandske direkte investeringer ved en lempelse af deres nationale love og administrative bestemmelser vedrørende miljø, arbejdsmarkedet, sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen eller deres nationale love og administrative bestemmelser vedrørende arbejdsmarkedet eller af bestemmelser, der har til formål at beskytte og fremme den kulturelle mangfoldighed. Parterne bekræfter derfor deres vilje til at respektere de pågældende nationale love og administrative bestemmelser eller til at tilbyde at gøre det for at tilskynde til etablering, erhvervelse, ekspansion eller opretholdelse af en investering på deres område eller til en investors etablering, erhvervelse, ekspansion eller opretholdelse på deres område,

HAR VEDTAGET AT INDGÅ DENNE AFTALE:

2. AFSNIT I - MÅL

Artikel 1

Foreløbig aftale

Ved denne aftale opstilles en "foreløbig ramme" for en økonomisk partnerskabsaftale (ØPA).

Ved "foreløbig ramme" forstås parterne en foreløbig aftale, der dels indeholder en række konkrete forpligtelser, som er eksigible i henhold til denne aftales bestemmelser, dels en række bestemmelser om forhandlinger, der gør det muligt at indarbejde yderligere elementer med henblik på at nå frem til en endelig ØPA-aftale, der er forenelig med Cotonouaftalen.

Artikel 2

Generelle mål og anvendelsesområde

Målene med denne aftale er:

- a) at bidrage til at mindske og med tiden udrydde fattigdom gennem oprettelse af et handelspartnerskab, som er foreneligt med målet om bæredygtig udvikling, millenniumudviklingsmålene og Cotonouaftalen
- b) at fremme en mere konkurrencedygtig og diversificeret regional økonomi i Centralafrika og en kraftigere vækst
- c) at fremme regional integration, økonomisk samarbejde og god regeringsførelse i Centralafrika
- d) at fremme Centralafrikas gradvise integration i verdensøkonomien på en måde, som er forenelig med regionens samfundsmodel og prioriteringer på udviklingsområdet
- e) at forbedre Centralafrikas kapacitet på det handelspolitiske område og i handelsrelaterede spørgsmål
- f) at oprette og gennemføre effektive, forudsigelige og gennemsigtige lovgivningsmæssige rammer på regionalt plan for handel og investering i Centralafrika og dermed skabe bedre forudsætninger for den private sektors investeringer og initiativer samt øge udbuddet af varer og tjenesteydelser, konkurrenceevnen og den økonomiske vækst i regionen
- g) at styrke de eksisterende forbindelser mellem parterne på grundlag af solidaritet og gensidig interesse. Formålet med aftalen er derfor i overensstemmelse med WTO-forpligtelserne at forbedre de kommercielle og økonomiske forbindelser, at støtte en ny handelsdynamik mellem parterne ved en gradvis, asymmetrisk liberalisering af handelen og at styrke, udvide og uddybe samarbejdet på alle områder af relevans for handelen
- h) at fremme udviklingen af den private sektor og skabe øget beskæftigelse.

Artikel 3

Specifikke mål

i overensstemmelse med artikel 34 og 35 i Cotonouaftalen er målene med denne aftale:

- a) at skabe et grundlag for forhandling af en ØPA, der bidrager til mindskelse af fattigdom, fremmer regional integration, økonomisk samarbejde og god regeringsførelse i Centralafrika og forbedrer Centralafrikas kapacitet inden for produktion, eksport og forsyning, dets evne til at tiltrække udenlandske investeringer og dets kapacitet på det handelspolitiske område og i handelsrelaterede spørgsmål
- b) at fremme Centralafrikas gnidningsløse og gradvise integration i verdensøkonomien på en måde, som er forenelig med dets samfundsmodel og prioriteringer på udviklingsområdet
- c) at styrke de eksisterende forbindelser mellem parterne på grundlag af solidaritet og gensidig interesse
- d) at indføre en aftale, som er forenelig med Verdenshandelsorganisationens regler
- e) at skabe et grundlag for forhandling og gennemførelse af effektive, forudsigelige og gennemsigtige lovgivningsmæssige rammer på regionalt plan for handel, investering, konkurrence, intellektuel ejendomsret, offentlige kontrakter og bæredygtig udvikling i Centralafrika og dermed skabe bedre forudsætninger for den private sektors investeringer og initiativer samt øge udbuddet af varer og tjenesteydelser, konkurrenceevnen og den økonomiske vækst i regionen
- f) at udforme en køreplan for forhandlinger om de i litra e) nævnte områder, for hvilke det ikke var muligt at afslutte forhandlingerne i 2007.

3. AFSNIT II - PARTNERSKAB FOR UDVIKLING

Artikel 4

En ramme til styrkelse af kapacitet på forskellige områder i Centralafrika

Parterne bekræfter deres vilje til at fremme kapacitetsstyrkelse og opgradering af Centralafrikas økonomier gennem de forskellige instrumenter, de råder over, navnlig ved gennem de handelspolitiske instrumenter og instrumenterne for udviklingssamarbejde, jf. artikel 7, at indføre en økonomisk og institutionel ramme på nationalt og regionalt plan, som kan befordre et konkurrencedygtigt erhvervsliv i Centralafrika.

Artikel 5

Prioriterede områder for kapacitetsstyrkelse og opgradering

1. Centralafrika vil i partnerskab med Fællesskabet og ved hjælp af de i artikel 7 omhandlede samarbejdsinstrumenter fremme mængden og kvaliteten af de varer og tjenesteydelser, der produceres i og eksporteres fra Centralafrika, navnlig på følgende områder:
 - a) udvikling af grundlæggende infrastrukturer på regionalt plan
 - transport
 - energi
 - telekommunikation
 - b) landbrug og fødevarer sikkerhed
 - landbrugsproduktion
 - agroindustri
 - fiskeri
 - husdyrbrug
 - akvakultur og fiskeressourcer
 - c) industri, økonomisk diversificering og konkurrenceevne
 - opgradering af virksomheder
 - industri
 - standarder og certificering (sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger (SPS), kvalitet, zootekniske normer osv.)

- d) styrkelse af regional integration
 - udbygning af det regionale fælles marked
 - told og skat
 - e) forbedring af erhvervsklimaet
 - harmonisering af den nationale handelspolitik.
2. Ved gennemførelsen af dette partnerskab anvender parterne de fælles retningslinjer, der er fastsat i bilag I til denne aftale.
 3. Ved gennemførelsen af denne aftale bekræfter parterne deres vilje til ved hjælp af de i artikel 7 omhandlede samarbejdsinstrumenter at fremme opgraderingen af de produktionssektorer i Centralafrika, der er omfattet af denne aftale.

Artikel 6

Erhvervslivet

Parterne finder, at erhvervslivet er et væsentligt element i den økonomiske udvikling, og at bestemmelserne i denne aftale derfor skal bidrage til at nå dette fælles mål. De undertegnende centralafrikanske lande, som også har tiltrådt traktaten om Organisationen for Harmonisering af Handelslovgivningen i Afrika (OHADA), forpligter sig til at anvende og gennemføre bestemmelserne i denne traktat på en ikke-diskriminerende og effektiv måde.

Artikel 7

Samarbejde om udviklingsfinansiering

1. Cotonouaftalens bestemmelser om økonomisk og regionalt samarbejde og økonomisk og regional integration gennemføres således, at de forventede fordele ved denne aftale bliver så store som muligt.
2. Det Europæiske Fællesskab¹ finansierer udviklingssamarbejdet mellem Centralafrika og Fællesskabet til støtte af gennemførelsen af denne aftale inden for rammerne af de relevante regler og procedurer, der er fastsat i Cotonouaftalen, særlig Den Europæiske Udviklingsfonds (EUF's) programmeringsprocedurer, og inden for rammerne af de relevante instrumenter, der finansieres over Den Europæiske Unions almindelige budget. På dette område er støtten til gennemførelsen af nærværende aftale en prioritering.
3. Fællesskabets medlemsstater forpligter sig - ved hjælp af deres respektive udviklingspolitikker og -instrumenter, herunder handelsstøtte - til i fællesskab at støtte udviklingsaktiviteter til fremme af regionalt økonomisk samarbejde og gennemførelse af denne aftale, både på nationalt og regionalt plan, i overensstemmelse med principperne om bistandens effektivitet og komplementaritet.

¹ Ekskl. medlemsstaterne.

4. Parterne samarbejder med henblik på at lette deltagelse af andre donorer, der ønsker at støtte Centralafrikas bestræbelser på at nå målene i denne aftale.
5. Parterne anerkender nytteværdien af særlige regionale finansieringsordninger for gennemførelsen af denne aftale og støtter regionens bestræbelser i den henseende.

Artikel 8

Støtte til gennemførelse af handelsrelaterede bestemmelser

Parterne er enige om, at gennemførelsen af de handelsrelaterede bestemmelser, hvoraf de forskellige samarbejdsområder beskrives nærmere i de forskellige relevante kapitler af denne aftale, bidrager til at nå målene med aftalen. Dette samarbejde gennemføres i overensstemmelse med artikel 7.

Artikel 9

Finansiering af partnerskabet

1. Parterne er enige om etableringen af en regional ØPA-fond (FORAPE), der oprettes af og for Centralafrika, med det formål at samordne bidragene til en effektiv finansiering af de prioriterede tiltag, der skal styrke de centralafrikanske landes produktionskapacitet, jf. artikel 5, og de i artikel 10 nævnte foranstaltninger. Regionen fastlægger de nærmere regler for FORAPE's virke og forvaltning inden udgangen af 2008. Fællesskabet sørger i mellemtiden for at afslutte sin vurdering af de pågældende regler.
2. FORAPE finansieres gennem ressourcer, der stilles til rådighed af parterne, navnlig bidrag fra EUF og EU's medlemsstater samt eventuelle bidrag fra andre donorer.
3. Uanset stk. 1 og 2, forpligter Fællesskabet sig til at formidle sin støtte gennem enten regionens egne finansieringsordninger eller andre ordninger, som de lande, der undertegner denne foreløbige aftale, måtte vælge under overholdelse af Cotonouaftalens regler og procedurer og i overensstemmelse med principperne om bistandseffektivitet.
4. Parterne samarbejder med henblik på at lette andre donorerers bidrag til FORAPE.

Artikel 10

Samarbejde om finanspolitisk tilpasning

1. Parterne erkender, at de i denne aftale fastsatte toldafskaffelser eller betydelige toldnedsættelser kan stille de undertegnende centralafrikanske lande over for en række udfordringer, og er enige om at etablere en dialog og et samarbejde på dette område.
2. Parterne i denne aftale er på baggrund af den afviklingsplan, som de har lagt sig fast på, enige om at etablere en dybtgående dialog om de finanspolitiske

tilpasningsforanstaltninger, der skal træffes for på længere sigt at bringe budgettet i balance.

3. I medfør af stk. 1 og 2 er parterne enige om at samarbejde inden for rammerne af bestemmelserne i artikel 7, og de forpligter sig til at gennemføre foranstaltninger for faglig og finansiel bistand på følgende områder:
 - a) udjævning af den fiskale nettovirkning, idet der sikres komplementaritet med omlægningen af finanspolitikken
 - b) omlægning af finanspolitikken sideløbende med dialogen på dette område.
4. Parterne er enige om inden for rammerne af ØPA-udvalget hurtigst muligt at lægge sig fast på metoden til beregning af den fiskale nettovirkning. I samme forum lægger de sig derefter fast på supplerende undersøgelser og tiltag.

Artikel 11

Samarbejde i internationale fora

Parterne bestræber sig på at samarbejde i alle internationale fora, hvor emner af relevans for dette partnerskab tages op.

Artikel 12

Parterne er enige om i 2008 at uddybe overvejelserne vedrørende det ved dette afsnit indførte udviklingspartnerskab, herunder også de nærmere betingelser for dets gennemførelse.

4. AFSNIT III - ORDNING FOR VAREHANDEL

4.1. Kapitel 1 - Told og ikke-toldmæssige foranstaltninger

Artikel 13

Oprindelsesregler

I dette kapitel forstås ved "varer med oprindelsesstatus" varer, der opfylder de oprindelsesregler, der gælder på parternes områder pr. 1. januar 2008.

ØPA-udvalget vedlægger som bilag til denne aftale en fælles gensidig ordning for oprindelsesregler, der træder i kraft fra og med den midlertidige anvendelse af aftalen.

Senest tre år efter ikrafttrædelsen af denne aftale tager parterne de gældende bestemmelser om oprindelsesregler op til fornyet overvejelse med henblik på at forenkle de begreber og metoder, der anvendes til bestemmelse af oprindelsen, i lyset af Centralafrikas udviklingsmål. I forbindelse med denne genbehandling tager parterne hensyn til den teknologiske udvikling, produktionsprocesser og alle andre faktorer, herunder de igangværende reformer vedrørende oprindelsesreglerne, der måtte nødvendiggøre ændringer af den aftalte gensidige ordning. Enhver ændring eller udskiftning sker ved afgørelse i ØPA-udvalget.

Artikel 14

Told

Ved told forstås afgifter af enhver art, herunder også alle former for tillægsafgifter, der pålægges ved indførsel eller udførsel af varer. Told omfatter ikke:

- a) skattelignende afgifter eller andre interne afgifter, der pålægges i medfør af artikel 23 om national behandling
- b) antidumping- udlignings- eller beskyttelsesforanstaltninger, der anvendes i overensstemmelse med kapitlet vedrørende handelspolitiske beskyttelsesinstrumenter
- c) gebyrer og andre afgifter, der pålægges i medfør af artikel 18.

Artikel 15

Afskaffelse af told ved udførsel

Fra datoen for denne aftales ikrafttrædelse må der ikke indføres ny told ved udførsel i samhandelen mellem parterne, og gældende told må ikke forhøjes.

Hvis der opstår store problemer med de offentlige finanser eller behov for at styrke miljøbeskyttelsen, kan Centralafrika imidlertid efter samråd med Fællesskabet indføre told ved udførsel for et begrænset antal yderligere varer.

ØPA-udvalget undersøger regelmæssigt virkningerne og relevansen af told, der pålægges ved udførsel i henhold til denne artikel.

Artikel 16

Varebevægelser

1. Varer med oprindelse i Fællesskabet eller Centralafrika pålægges kun told én gang på den anden parts område.
2. For varer med oprindelse i Fællesskabet opkræves den told, der skal betales i henhold til denne aftale, for det undertegnende centralafrikanske lands regning, på hvis område varen forbruges.
3. Centralafrika træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre en effektiv gennemførelse af bestemmelserne i denne artikel samt for at fremme frie varebevægelser i de undertegnende centralafrikanske lande. De to parter er enige om at samarbejde på dette område inden for rammerne af artikel 7 og 8. Samarbejdet indrettes efter den ordning, som Centralafrika endeligt måtte lægge sig fast på.
4. Parterne er enige om at samarbejde for at lette frie varebevægelser og forenkle toldprocedurerne, jf. afsnit III, kapitel 3 (Told og handelslettelser).

Artikel 17

Tarifering af varer

Tariferingen af de varer, der er omfattet af denne aftale, er fastsat i parternes respektive toldnomenklatur i overensstemmelse med det harmoniserede varebeskrivelses- og varenomenklatursystem ("HS").

Artikel 18

Gebyrer og andre afgifter

De gebyrer og andre afgifter, der er omhandlet i artikel 14, litra c), må ikke overstige de anslåede omkostninger ved de ydede tjenester og må ikke udgøre en indirekte beskyttelse af nationale varer eller en beskatning af indførsel eller udførsel til fiskale formål. De er underlagt en særlig tarifering svarende til de anslåede omkostninger ved de ydede tjenester og beregnes ikke på grundlag af disses værdi. Der opkræves ikke gebyrer og andre afgifter af konsulatsforretninger såsom konsulatsfakturaer og -certifikater, for hvilke ØPA-udvalget opretter en udtømmende liste.

For at fremme den regionale integration og sikre gennemskueligheden for de erhvervsdrivende indvilger Centralafrika i senest den 1. januar 2013 at indføre standardiserede bestemmelser på det område, der er omfattet af denne artikel.

Artikel 19

En mere gunstig behandling som følge af aftaler om økonomisk integration

1. På de områder, der er omfattet af dette kapitel, indrømmer Fællesskabet Centralafrika enhver gunstigere behandling, som måtte følge af Fællesskabets indgåelse af en aftale om økonomisk integration med en tredjepart efter undertegnelsen af denne aftale.
2. På de områder, der er omfattet af dette kapitel, indrømmer Centralafrika Fællesskabet enhver gunstigere behandling, som måtte følge af Centralafrikas indgåelse af en aftale om økonomisk integration med en stor handelspartner efter undertegnelsen af denne aftale.
3. Hvis Centralafrika i en aftale om økonomisk integration, der indgås med en stor handelspartner, opnår en væsentligt gunstigere behandling fra den pågældende partners side end den, Fællesskabet tilbyder, indleder parterne konsultationer og træffer i fællesskab afgørelse om gennemførelsen af bestemmelserne i stk. 2.
4. I denne artikel forstås ved "aftale om økonomisk integration" en aftale, der i væsentlig grad liberaliserer handelen, og som i væsentlig grad fjerner eller afskaffer forskelsbehandling mellem parterne ved at fjerne eksisterende diskriminerende foranstaltninger og/eller forbyde nye diskriminerende foranstaltninger og mere diskriminerende foranstaltninger enten ved ikrafttrædelsen af denne aftale eller efter en rimelig tidsplan.
5. I denne artikel forstås ved "stor handelspartner" ethvert udviklet land eller ethvert land, der året forud for ikrafttrædelsen af den i stk. 2 omhandlede aftale om økonomisk integration tegnede sig for over 1 procent af verdenshandelen, eller enhver gruppe lande, der optræder enkeltvis, samlet eller gennem en aftale om økonomisk integration, og som året forud for ikrafttrædelsen af den i stk. 2 omhandlede aftale om økonomisk integration tegnede sig for over 1,5 procent af verdenshandelen².
6. Bestemmelserne i dette kapitel må ikke fortolkes således, at de forpligter parterne til at indrømme hinanden en præferencebehandling, som måtte følge af, at en af dem er part i en aftale om regional økonomisk integration med en tredjepart på datoen for undertegnelsen af denne aftale.

Artikel 20

Told på varer med oprindelse i de undertegnende centralafrikanske lande

1. Varer med oprindelse i Centralafrika indføres toldfrit til Fællesskabet, bortset fra de i bilag II anførte varer på de deri angivne betingelser.
2. Der indføres ikke ny told i samhandelen mellem parterne, og allerede gældende told forhøjes ikke.

² Til denne beregning anvendes officielle WTO-data om førende eksportører inden for verdenshandelen med varer (ekskl. handel EU-medlemsstaterne imellem).

Artikel 21

Told på varer med oprindelse i Fællesskabet

1. Basistoldsatserne for de enkelte varer er fastsat i bilag III.
2. Der indføres ikke ny told i samhandelen mellem parterne, og den told, der er fastsat i bilag III, forhøjes ikke.
3. Uanset stk. 2 kan Centralafrika i forbindelse med indførelsen af en fælles toldtarif over for tredjelande senest den 1. januar 2013, og hvis incidensen af disse toldsætter generelt ikke er større end incidensen af de i bilag III fastsatte sætser, ændre de i bilag III fastsatte toldsætter for varer med oprindelse i Fællesskabet. I så fald ændrer ØPA-udvalget bilag III i overensstemmelse hermed.
4. Told på indførsel af varer med oprindelse i Fællesskabet, som er opført på listen i bilag III under kategori 1, 2 og 3, afskaffes endeligt som anført i nedenstående skema. De procentvise toldnedsættelser i nedenstående skema finder anvendelse på enten de i stk. 1 omhandlede toldsætter eller på de nye toldsætter, der i givet fald fastsættes efter kriterierne i stk. 3.

Kategori	1/1/2008	1/1/2009	1/1/2010	1/1/2011	1/1/2012	1/1/2013	1/1/2014
1	0 %	0 %	25 %	50 %	75 %	100 %	
2	0 %	0 %	0 %	15 %	30 %	45 %	60 %
3	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	10 %

Kategori	1/1/2015	1/1/2016	1/1/2017	1/1/2018	1/1/2019	1/1/2020	1/1/2021
1							
2	75 %	90 %	100 %				
3	20 %	30 %	40 %	50 %	60 %	70 %	80 %

Kategori	1/1/2022	1/1/2023
1		
2		
3	90 %	100 %

5. Varer med oprindelse i Fællesskabet, som er opført på listen i bilag III under kategori 5, er varer, hvis toldsats fastsættes efter bestemmelserne i stk. 1 og 3; toldsætterne i denne kategori hverken nedsættes eller afskaffes.
6. I tilfælde af alvorlige vanskeligheder ved indførsel af en given vare kan ØPA-udvalget efter fælles aftale tage tidsplanen for toldnedsættelser og -afskaffelser op til fornyet overvejelse med henblik på en eventuel forlængelse af fristen for nedsættelse eller afskaffelse. I så fald må fristen i den tidsplan, for hvilken der er anmodet om fornyet overvejelse, ikke forlænges for den pågældende vare ud over den maksimale

overgangsperiode, der er fastsat for nedsættelsen eller afskaffelsen af tolden på denne vare. Hvis ØPA-udvalget ikke har truffet afgørelse senest tredive dage efter anmodningen om fornyet overvejelse af tidsplanen, kan Centralafrika suspendere tidsplanen midlertidigt i en periode på højst et år.

Artikel 22

Forbud mod kvantitative restriktioner

Ved ikrafttrædelsen af denne aftale afskaffes alle indførsels- og udførselsforbud og -restriktioner vedrørende handelen mellem de to parter, bortset fra de i artikel 18 omhandlede gebyrer og afgifter, uanset om de gennemføres ved hjælp af kontingenter, import- eller eksportlicenser eller andre foranstaltninger. Der indføres ingen nye foranstaltninger af denne art. Bestemmelserne i denne artikel berører ikke bestemmelserne i kapitlet vedrørende handelspolitiske beskyttelsesinstrumenter.

Artikel 23

National behandling ved intern beskatning og regulering

1. Varer, der har oprindelse i og indføres fra den anden part, må hverken direkte eller indirekte pålægges interne skatter eller andre afgifter, som overstiger dem, der direkte eller indirekte finder anvendelse på tilsvarende nationale varer. Parterne må heller ikke på anden måde anvende skatter eller andre interne afgifter til at beskytte den nationale produktion.
2. Varer, der har oprindelse i og indføres fra den anden part, indrømmes en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, der indrømmes tilsvarende nationale varer i medfør af alle love og administrative bestemmelser og krav gældende for salg, udbud til salg, køb, transport, distribution eller brug på det nationale marked. Bestemmelserne i dette stykke er ikke til hinder for anvendelse af andre takster for indenlandsk transport, som udelukkende beror på hensynet til transportmidlernes økonomiske drift og ikke på varens oprindelse.
3. Ingen af parterne indfører eller opretholder kvantitativ regulering vedrørende blanding, forarbejdning eller anvendelse af varer i bestemte mængder eller forhold, der direkte eller indirekte kræver, at en bestemt mængde eller andel af en vare, som er genstand for den pågældende regulering, skal leveres fra nationale forsyningskilder. Parterne må heller ikke på anden måde anvende en intern kvantitativ regulering til at beskytte den nationale produktion.

Der må ikke anvendes intern kvantitativ regulering vedrørende blanding, forarbejdning eller anvendelse af varer i bestemte mængder eller forhold med det formål at fordele disse mængder eller andele mellem de eksterne forsyningskilder.

4. I overensstemmelse med artikel III, stk. 8, litra b), i GATT 1994 er denne artikel ikke til hinder for, at der kan udbetales subsidier udelukkende til nationale producenter, herunder udbetalinger, der hidrører fra provenuet af interne skatter eller afgifter, der er pålagt i overensstemmelse med denne artikel, og subsidier i form af offentlige myndigheders indkøb af nationale produkter.

5. Bestemmelserne i denne aftale finder ikke anvendelse på love, administrative bestemmelser, procedurer eller praksis vedrørende offentlige kontrakter.
6. Bestemmelserne i denne artikel berører ikke bestemmelserne i kapitlet vedrørende handelspolitiske beskyttelsesinstrumenter.

Artikel 24

Landbrugseksportsubsidier

1. Hverken Fællesskabet, Centralafrika eller nogen af de undertegnende centralafrikanske lande må indføre nye subsidier, som er betinget af eksport, eller øge eksisterende subsidier af denne art til landbrugsprodukter, som er bestemt til den anden parts område. Dette stykke forhindrer ikke forhøjelser af eksisterende subsidier på grund af variationer i verdensmarkedsprisen på de pågældende varer.
2. For alle de i stk. 3 omhandlede varegrupper, der er omfattet af en eksportrestitution i fællesskabslovgivningen for samme basisprodukt, og for hvilke Centralafrika har forpligtet sig til at afskaffe al told, forpligter Fællesskabet sig til at afvikle alle eksisterende subsidier til udførsel af disse varegrupper - svarende til samme basisprodukt - til Centralafrikas område. Parterne konsulterer hinanden vedrørende dette stykke inden den 31. december 2008 for at fastlægge de nærmere betingelser for afviklingen.
3. Denne artikel finder anvendelse på varer, som er omfattet af bilag I til WTO-aftalen om landbrug.
4. Denne artikel indskrænker ikke Centralafrikas ret til at anvende artikel 9, stk. 4, i WTO-aftalen om landbrug og artikel 27 i WTO-aftalen om subsidier og udligningsforanstaltninger.

Artikel 25

Fødevarerikkerhed

Hvis gennemførelsen af denne aftale viser sig at føre til problemer med udbuddet af eller adgangen til fødevarer, som er nødvendige for fødevarerikkerheden, og hvis denne situation giver eller kan give anledning til alvorlige vanskeligheder for Centralafrika eller et undertegnende centralafrikansk land, kan Centralafrika eller det pågældende undertegnende centralafrikanske land træffe passende foranstaltninger efter procedurerne i artikel 31.

Artikel 26

Særlige bestemmelser om administrativt samarbejde

1. Parterne er enige om, at administrativt samarbejde er af afgørende betydning for gennemførelsen af og kontrollen med den præferencebehandling, der indrømmes i henhold til dette afsnit, og understreger, at de er fast besluttet på at bekæmpe uregelmæssigheder og svig i toldspørgsmål og hermed beslægtede anliggender.

2. Har en part på grundlag af en objektiv oplysning fået bevis for manglende administrativt samarbejde og/eller uregelmæssigheder eller svig, kan den pågældende part suspendere præferencebehandlingen af den eller de pågældende varer midlertidigt i overensstemmelse med denne artikel.
3. I denne artikel forstås ved manglende administrativt samarbejde bl.a.:
 - a) gentagne forsømmelser af forpligtelsen til at kontrollere den eller de pågældende varers oprindelsesstatus
 - b) gentagne afslag på eller unødige forsinkelser med at foretage og/eller give meddelelse om resultaterne af efterfølgende kontrol af oprindelsesbeviset
 - c) gentagne afslag på eller unødige forsinkelser med at give tilladelse til at udføre en opgave i forbindelse med samarbejdet for at kontrollere ægtheden af dokumenter eller korrektheden af oplysninger, der er af betydning for indrømmelsen af den pågældende præferencebehandling.
4. Præferencebehandlingen kan suspenderes midlertidigt på følgende betingelser:
 - a) Den part, der på grundlag af en objektiv oplysning har fået bevis for manglende administrativt samarbejde og/eller uregelmæssigheder eller svig, giver uden unødige forsinkelse ØPA-udvalget meddelelse om beviset og den objektive oplysning og indleder på grundlag af alle relevante oplysninger og objektive beviser konsultationer i ØPA-udvalget med henblik på at nå frem til en for begge parter acceptabel løsning.
 - b) Har parterne indledt konsultationer i ØPA-udvalget, jf. ovenfor, og er de ikke nået frem til en acceptabel løsning senest tre måneder efter meddelelsen, kan den berørte part midlertidigt suspendere præferencebehandlingen af den eller de pågældende varer. En midlertidig suspension meddeles ØPA-udvalget hurtigst muligt.
 - c) Midlertidige suspensioner i henhold til denne artikel begrænses til, hvad der er nødvendigt for at beskytte den berørte parts finansielle interesser. Suspensionerne må højst vare seks måneder med mulighed for forlængelse med yderligere seks måneder. Midlertidige suspensioner meddeles ØPA-udvalget straks efter vedtagelsen. De er genstand for regelmæssige konsultationer i ØPA-udvalget, navnlig med henblik på at bringe dem til ophør, så snart betingelserne for deres anvendelse ikke længere er til stede.
5. Samtidig med at der gives meddelelse til ØPA-udvalget i henhold til stk. 4, litra a), offentliggør den berørte part en meddelelse til importører i sin officielle tidende. Af meddelelsen til importørerne skal det fremgå, at det på grundlag af en objektiv oplysning er bevist, at der for den pågældende vare foreligger manglende administrativt samarbejde og/eller uregelmæssigheder eller svig.

Artikel 27

Behandling af administrative fejl

Begår de kompetente myndigheder fejl i forvaltningen af præferenceordningen for eksport og særlig i anvendelsen af bestemmelserne vedrørende definitionen af "varer med oprindelsesstatus" og metoderne for administrativt samarbejde, og får den pågældende fejl følger med hensyn til indførsel og udførsel, kan den part, der berøres af disse følger, anmode ØPA-udvalget om at undersøge mulighederne for indførelse af alle passende foranstaltninger til løsning af problemet.

Artikel 28

Samarbejde

Parterne er enige om at samarbejde på bl.a. følgende områder, jf. artikel 7:

- støtte til gennemførelse af de handelspolitiske forpligtelser, der følger af denne aftale
- uddannelse/støtte vedrørende fortolkning og anvendelse af disse bestemmelser.

4.2. Kapitel 2 - Handelspolitiske beskyttelsesinstrumenter

Artikel 29

Antidumping- og udligningsforanstaltninger

1. Med forbehold af bestemmelserne i denne artikel er intet i denne aftale til hinder for, at Fællesskabet eller de undertegnende centralafrikanske lande, enkeltvis eller samlet, kan indføre antidumping- eller udligningsforanstaltninger i overensstemmelse med de relevante WTO-aftaler. I forbindelse med denne artikel bestemmes oprindelse efter parternes ikke-præferentielle oprindelsesregler.
2. Inden der indføres en endelig antidumping- eller udligningstold på varer fra de undertegnende centralafrikanske lande, overvejer Fællesskabet muligheden for en konstruktiv løsning som omhandlet i de relevante WTO-aftaler.
3. Har en regional eller subregional myndighed indført en antidumping- eller udligningsforanstaltning for to eller flere undertegnende centralafrikanske lande, må der kun være et enkelt forum for domstolsprøvelse, inklusive appelstadiet.
4. Når der kan indføres regionale eller subregionale antidumping- eller udligningsforanstaltninger og nationale antidumping- eller udligningsforanstaltninger, sikrer parterne, at de regionale eller subregionale myndigheder på den ene side og de nationale myndigheder på den anden side ikke anvender disse foranstaltninger samtidigt på en og samme vare.
5. Fællesskabet meddeler de undertegnende centralafrikanske lande, at det har modtaget en behørigt dokumenteret klage, inden det indleder en undersøgelse.
6. Bestemmelserne i denne artikel finder anvendelse på alle undersøgelser, der indledes efter ikrafttrædelsen af denne aftale.

7. Bestemmelserne i denne artikel er ikke underlagt tvistbilæggelsesbestemmelserne i denne aftale.

Artikel 30

Multilaterale beskyttelsesforanstaltninger

1. Med forbehold af bestemmelserne i denne artikel er intet i denne aftale til hinder for, at de undertegnende centralafrikanske lande og Fællesskabet kan indføre foranstaltninger i overensstemmelse med artikel XIX i den almindelige overenskomst om told og udenrigshandel (GATT) 1994, aftalen om beskyttelsesforanstaltninger og artikel 5 i WTO-aftalen om landbrug. I forbindelse med denne artikel bestemmes oprindelse efter parternes ikke-præferentielle oprindelsesregler.
2. Med forbehold af bestemmelserne i stk. 1 undtager Fællesskabet i betragtning af nærværende aftales overordnede udviklingsmål og de undertegnende centralafrikanske landes beskedne økonomiske betydning indførsel fra de undertegnende centralafrikanske lande fra enhver foranstaltning, der måtte træffes i medfør af artikel XIX i GATT 1994, aftalen om beskyttelsesforanstaltninger og artikel 5 i WTO-aftalen om landbrug.
3. Bestemmelserne i stk. 2 finder anvendelse i en periode på fem år, der løber fra datoen for ikrafttrædelsen af denne aftale. Senest 120 dage inden udløbet af denne periode tager ØPA-udvalget gennemførelsen af disse bestemmelser op til fornyet overvejelse i lyset af de undertegnende centralafrikanske landes udviklingsbehov med henblik på at tage stilling til, om deres anvendelse bør forlænges.
4. Bestemmelserne i stk. 1 er ikke underlagt tvistbilæggelsesbestemmelserne i denne aftale.

Artikel 31

Bilaterale beskyttelsesforanstaltninger

1. Med forbehold af artikel 30 kan en part efter at have undersøgt, om der er alternative løsninger, træffe beskyttelsesforanstaltninger af begrænset varighed, som fraviger bestemmelserne i artikel 20 og 21, på de betingelser og efter de procedurer, der er fastlagt i nærværende artikel.
2. De i stk. 1 omhandlede beskyttelsesforanstaltninger kan træffes, når en vare fra en af parterne indføres til den anden parts område i så øgede mængder og under sådanne vilkår, at det forårsager, eller der er fare for, at det vil forårsage:
 - a) alvorlig skade for indenlandske producenter af tilsvarende eller direkte konkurrerende varer på den importerende parts område
 - b) forstyrrelser i en økonomisk sektor, navnlig når disse forstyrrelser skaber store sociale problemer eller vanskeligheder, som kan føre til en alvorlig forværrelse af den økonomiske situation i den importerende part

- c) forstyrrelser på markederne for tilsvarende eller direkte konkurrerende landbrugsprodukter³ eller i de mekanismer, der regulerer disse markeder.
3. De i denne artikel omhandlede beskyttelsesforanstaltninger må ikke gå ud over, hvad der er nødvendigt for at afhjælpe eller forhindre en alvorlig skade eller forstyrrelser som defineret i stk. 2 og stk. 5, litra b). Den importerende parts beskyttelsesforanstaltninger må kun være en eller flere af følgende:
- a) suspension af enhver yderligere nedsættelse af toldsatsen for den pågældende vare som omhandlet i denne aftale
 - b) forhøjelse af toldsatsen for den pågældende vare op til et niveau, der ikke overstiger den toldsats, der pålægges andre WTO-medlemmer
 - c) indførelse af toldkontingenter for den pågældende vare.
4. Indføres en vare med oprindelse i et eller flere undertegnende centralafrikanske lande i så øgede mængder og under sådanne vilkår, at det forårsager, eller der er fare for, at det vil forårsage en skade eller forstyrrelser som omhandlet i stk. 2, litra a), b) og c), i en eller flere regioner i Fællesskabets yderste periferi, kan Fællesskabet træffe tilsyns- eller beskyttelsesforanstaltninger begrænset til den eller de pågældende regioner i overensstemmelse med procedurerne i stk. 6-9, jf. dog stk. 1, 2 og 3.
5. a) Indføres en vare med oprindelse i Fællesskabet i så øgede mængder og under sådanne vilkår, at det forårsager, eller der er fare for, at det vil forårsage en skade eller forstyrrelser som omhandlet i stk. 2, litra a), b) og c), i et undertegnende centralafrikansk land, kan det pågældende undertegnende centralafrikanske land træffe tilsyns- eller beskyttelsesforanstaltninger begrænset til dets område i overensstemmelse med procedurerne i stk. 6-9, jf. dog stk. 1, 2 og 3.
- b) Et undertegnende centralafrikansk land kan træffe beskyttelsesforanstaltninger, når en vare med oprindelse i Fællesskabet som følge af en toldnedsættelse indføres til dets område i så øgede mængder og under sådanne vilkår, at det forårsager, eller der er fare for, at det vil forårsage forstyrrelser for en nyoprettet industri, der fremstiller tilsvarende eller direkte konkurrerende varer. Denne bestemmelse finder anvendelse i en periode på femten år efter datoen for ikrafttrædelsen af denne aftale. Foranstaltningerne skal træffes i overensstemmelse med stk. 6-9.
6. a) De i denne artikel omhandlede beskyttelsesforanstaltninger opretholdes kun så længe, det er nødvendigt for at forhindre eller afhjælpe en alvorlig skade eller forstyrrelser som defineret i stk. 2, 4 og 5.
- b) De i denne artikel omhandlede beskyttelsesforanstaltninger anvendes i en periode på højst to år. Hvis de omstændigheder, der lå til grund for indførelsen af beskyttelsesforanstaltninger, fortsat er til stede, kan de pågældende foranstaltninger forlænges med en yderligere periode på højst to år. Anvender de undertegnende centralafrikanske lande eller et undertegnende centralafrikansk land en beskyttelsesforanstaltning, eller træffer Fællesskabet beskyttelsesforanstaltninger

³ I denne artikel forstås ved landbrugsprodukter de produkter, der er omfattet af bilag I til WTO-aftalen om landbrug.

begrænset til en eller flere regioner i dets yderste periferi, kan de pågældende foranstaltninger imidlertid anvendes i en periode på højst fire år og, hvis de omstændigheder, der lå til grund for indførelsen af beskyttelsesforanstaltninger, fortsat er til stede, kan de forlænges med en yderligere periode på højst fire år.

c) De i denne artikel omhandlede beskyttelsesforanstaltninger, der varer over et år, skal ledsages af en tidsplan, hvoraf det klart fremgår, at de gradvis afvikles senest ved udløbet af den fastsatte periode.

d) De i denne artikel omhandlede beskyttelsesforanstaltninger må ikke anvendes på en vare, som tidligere har været genstand for en sådan foranstaltning, i en periode på mindst et år efter den pågældende foranstaltnings udløb.

7. Med henblik på gennemførelsen af ovenstående stykker gælder følgende bestemmelser:

a) Er en part af den opfattelse, at en af de i stk. 2, 4 og/eller 5 omhandlede omstændigheder er til stede, indbringer den straks sagen for ØPA-udvalget.

b) ØPA-udvalget kan fremsætte henstillinger for at afhjælpe de opståede omstændigheder. Hvis ØPA-udvalget ikke senest tredive dage efter sagens indbringelse for udvalget har fremsat henstillinger, der kan afhjælpe omstændighederne, og der ikke er fundet nogen tilfredsstillende løsning, kan den importerende part indføre passende foranstaltninger til afhjælpning af omstændighederne i overensstemmelse med denne artikel.

c) Den berørte part giver, før den træffer en foranstaltning i henhold til denne artikel, eller hurtigst muligt i de tilfælde, der er omfattet af stk. 8, ØPA-udvalget alle relevante oplysninger for en fuldstændig undersøgelse af situationen med henblik på at finde en for begge parter acceptabel løsning.

d) Der vælges fortrinsvis sådanne beskyttelsesforanstaltninger, som gør det muligt at afhjælpe det opståede problem effektivt og hurtigt, og som samtidig forstyrrer anvendelsen af aftalen mindst muligt.

e) Enhver beskyttelsesforanstaltning, der træffes i medfør af denne artikel, meddeles straks ØPA-udvalget og er dér genstand for periodiske konsultationer, navnlig med henblik på fastsættelse af en tidsplan, der gør det muligt at afskaffe den, så snart omstændighederne tillader det.

8. Er et øjeblikkeligt indgreb nødvendigt på grund af helt usædvanlige omstændigheder, kan den berørte importerende part, det være sig Fællesskabet, de undertegnende centralafrikanske lande eller et undertegnende centralafrikansk land, træffe de i stk. 3, 4 og/eller 5 omhandlede foranstaltninger på midlertidig basis uden at opfylde kravene i stk. 7. Et sådant indgreb kan iværksættes for en periode på højst 180 dage, når foranstaltningerne træffes af Fællesskabet, og 200 dage, når de træffes af de undertegnende centralafrikanske lande eller et undertegnende centralafrikansk land, eller når de af Fællesskabet truffne foranstaltninger er begrænset til en eller flere regioner i dets yderste periferi. Sådanne midlertidige foranstaltningers varighed medregnes ikke i varigheden af foranstaltninger og eventuelle forlængelser som omhandlet i stk. 6. Når der træffes sådanne midlertidige foranstaltninger, tages der hensyn til alle involverede parters interesser. Den berørte importerende part

underretter den anden berørte part og indbringer straks sagen for ØPA-udvalget til undersøgelse.

9. Hvis en importerende part undergiver indførslen af en vare en administrativ procedure med det formål hurtigt at tilvejebringe oplysninger om en udvikling i samhandelen, som kan medføre de i denne artikel omhandlede problemer, underretter den straks ØPA-udvalget herom.
10. WTO-overenskomsten må ikke påberåbes for at forhindre en part i at indføre beskyttelsesforanstaltninger i overensstemmelse med denne artikel.

4.3. Kapitel 3 - Told og handelslettelser

Artikel 32

Mål

1. Parterne erkender vigtigheden af told og handelslettelser på baggrund af ændringerne i de globale handelsvilkår. Parterne er enige om at styrke samarbejdet på dette område for at sikre, at de relevante retsfor skrifter og procedurer og de involverede myndigheders administrative kapacitet opfylder målene om effektiv kontrol og handelslettelser og medvirker til at fremme de undertegnende landes udvikling og regionale integration.
2. Parterne er enige om, at de legitime mål for den offentlige orden, herunder målene vedrørende sikkerhed og forebyggelse af svig, på ingen måde må anfægtes.

Artikel 33

Toldsamarbejde og administrativt samarbejde

1. For at sikre efterlevelse af bestemmelserne i denne aftale og effektivt opfylde målene i artikel 32 forpligter parterne sig til:
 - a) at udveksle oplysninger om toldlovgivning, -regler og -procedurer
 - b) at udforme fælles initiativer vedrørende indførsels-, udførsels- og transitprocedurer og procedurer med henblik på at levere effektiv service til erhvervsdrivende
 - c) at samarbejde om automatisering af told- og handelsprocedurer og at anvende Verdenstoldorganisationens (WCO's) "Customs Data Model" til informationsudveksling
 - d) at samarbejde om planlægning og levering af bistand med henblik på at fremme toldreformer og handelslettelser
 - e) at tilskynde til samråd og samarbejde mellem alle de organer, der er involveret i international handel.

2. Uanset stk. 1 yder parternes toldmyndigheder hinanden administrativ bistand i henhold til bestemmelserne i protokol 1. Fra 2008 træffer ØPA-udvalget afgørelse ved konsensus om enhver ændring i protokol 1, som det anser for nødvendig.

Artikel 34

Nærmere bestemmelser for samarbejde

1. Parterne erkender vigtigheden af samarbejde om told og handelslettelser for gennemførelsen af denne aftale.
2. Parterne er enige om at samarbejde på bl.a. følgende områder, jf. artikel 7:
 - a) anvendelse af moderne toldteknikker, herunder risikovurdering og -forvaltning, bindende forhåndsbesked, forenkede indførsels- og udførselsprocedurer, efterfølgende kontrol og virksomhedsrevisionsmetoder
 - b) indførelse af procedurer, der så vidt muligt afspejler internationale instrumenter og standarder, som gælder på told- og handelsområdet, herunder WTO-regler for toldværdi og WCO-instrumenter og -standarder, bl.a. den reviderede Kyotokonvention om forenkling og harmonisering af toldprocedurerne samt WCO's "Framework of Standards to Secure and Facilitate Global Trade"
 - c) overgang til edb-baserede told- og handelsprocedurer.

Artikel 35

Told- og handelsstandarder

1. Parterne er enige om, at deres love, administrative bestemmelser og procedurer på toldområdet og inden for international handel skal baseres på:
 - a) internationale instrumenter og standarder, navnlig den reviderede Kyotokonvention om forenkling og harmonisering af toldprocedurerne, WCO's "Framework of Standards to Secure and Facilitate Global Trade", WCO's "Customs Data Model" og konventionen om det harmoniserede varebeskrivelses- og varenomenklatursystem ("HS")
 - b) anvendelse af et administrativt enhedsdokument eller et tilsvarende elektronisk dokument til udarbejdelse af indførsels- og udførselsangivelser
 - c) moderne toldteknikker, herunder risikovurdering og -forvaltning, forenkede indførsels- og udførselsprocedurer, efterfølgende kontrol og virksomhedsrevisionsmetoder. Procedurerne skal være gennemsigtige, effektive og enkle for at nedbringe omkostningerne og øge forudsigeligheden for de erhvervsdrivende, herunder små og mellemstore virksomheder
 - d) ikke-forskelsbehandling i forbindelse med krav og procedurer, der gælder for indførsel, udførsel og transit, selv om det accepteres, at sendinger kan behandles forskelligt i henhold til objektive risikoforvaltningskriterier

- e) regler og procedurer, der også omfatter bindende forhåndsbesked, navnlig vedrørende tarifiering og oprindelse
 - f) forenklede procedurer for godkendte erhvervsdrivende
 - g) gradvis udvikling af it-systemer for at lette elektronisk udveksling af data mellem erhvervsdrivende, toldmyndigheder og andre berørte organer
 - h) lettelse af transitforsendelser
 - i) bestemmelser, der sikrer, at sanktioner for mindre overtrædelser af toldregulativerne eller procedurekravene i den internationale handel er rimelige og ikke-diskriminerende, og at deres anvendelse ikke fører til unødige forsinkelser
 - j) periodisk evaluering af ordningen med obligatorisk anvendelse af toldklarerere for at forbedre resultaterne og effektiviteten og eventuelt på sigt afskaffe ordningen.
2. I forbindelse med forhandlingerne om en endelig partnerskabsaftale vil der blive forhandlet om ordningen med obligatorisk inspektion før forsendelsen af varer.
3. For at forbedre arbejdsmetoderne og sikre, at principperne om ikke-forskelsbehandling, gennemsigtighed, effektivitet, integritet og ansvarlighed overholdes, forpligter parterne sig til:
- a) at træffe de nødvendige foranstaltninger for på grundlag af relevante internationale henstillinger at forenkle og standardisere de oplysninger og dokumenter, der kræves af toldmyndighederne og de øvrige institutioner, der er involveret i international handel
 - b) at forenkle krav og administrative formaliteter, i det omfang det er muligt, med henblik på hurtigere fortoldning, frigivelse og afhentning af varer
 - c) at iværksætte effektive, hurtige og ikke-diskriminerende procedurer, der gør det muligt at påklage toldmyndigheders og andre myndigheders afgørelser, beslutninger og handlinger vedrørende indførsel, udførsel eller varer i transit. Disse procedurer skal være nemt tilgængelige for den klagende part, og udgifterne hertil skal være rimelige og må ikke overstige de omkostninger, der er nødvendige til at gennemføre dem
 - d) at sikre, at de højeste standarder for integritet opretholdes gennem anvendelse af foranstaltninger, der overholder principperne i de relevante internationale konventioner og instrumenter.

Artikel 36

Varetransit

1. Parterne sikrer fri transit for varer gennem deres område ad den hertil bedst egnede rute. Eventuelle restriktioner, kontrolforanstaltninger eller krav skal være ikke-diskriminerende og rimelige, og de skal anvendes ensartet.
2. Parterne giver varer i transit fra den anden parts område en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, der gives varer på det indenlandske marked, navnlig med hensyn til udførsel, indførsel og bevægelighed, uden at dette er til hinder for fortsat legitim toldkontrol.
3. Parterne indfører ordninger for transport under toldlukke, der muliggør varetransit, uden at der skal betales told og andre afgifter, forudsat at der gives passende garantier.
4. Parterne fremmer og gennemfører regionale ordninger for transit.
5. Parterne anvender internationale standarder og instrumenter for varetransit.
6. Parterne sikrer samarbejde og koordinering mellem alle berørte organer på deres område for at lette transittrafikken og fremme samarbejdet på tværs af grænserne.

Artikel 37

Forbindelser med erhvervslivet

Parterne er enige om:

- a) at sørge for, at alle oplysninger om love, administrative bestemmelser, procedurer og krævede dokumenter, told og skatter, gebyrer og andre afgifter er offentligt tilgængelige, så vidt muligt elektronisk
- b) at der er behov for regelmæssigt samråd med erhvervslivet om udarbejdelsen af dokumenter om toldspørgsmål og international handel. Med henblik herpå indfører parterne passende mekanismer for regelmæssig konsultation
- c) at der skal gå tilstrækkelig lang tid mellem offentliggørelsen og ikrafttrædelsen af nye eller ændrede retsfor skrifter, procedurer, toldsatser eller afgifter.

Parterne offentliggør administrative oplysninger, navnlig om de relevante organers krav samt procedurer, åbningstider og arbejdsgang for toldsteder ved grænseovergange og for kontaktpunkter og informationskontorer

- d) at tilskynde til samarbejde mellem de erhvervsdrivende og de relevante myndigheder gennem anvendelse af ikke-vilkårlige og tilgængelige procedurer som f.eks. aftalememoranda, der tager udgangspunkt i de af WCO udsendte
- e) at sørge for, at myndighedernes krav med hensyn til international handel fortsat modsvarer erhvervslivets behov, følger bedste praksis og forbliver så lidt restriktive som muligt for samhandelen.

Artikel 38

Toldværdi

1. Artikel VII i GATT 1994 og WTO-aftalen om anvendelsen af artikel VII i GATT 1994 gælder for toldværdiansættelsesreglerne i samhandelen mellem parterne.
2. Parterne samarbejder med henblik på at nå frem til en fælles holdning til spørgsmål vedrørende toldværdi, herunder problemer vedrørende interne afregningspriser.

Artikel 39

Regional integration i Centralafrika

Ved at sørge for toldreformer og for at lette samhandelen fremmer parterne den regionale integration, navnlig ved udarbejdelse af standardiserede bestemmelser om:

- krav
- dokumentation
- oplysninger, der skal afgives
- procedurer
- ordninger for godkendte erhvervsdrivende
- grænseformaliteter og åbningstider
- krav i forbindelse med transit, transport under toldlukke og garantistillelse.

Dette indebærer et snævert samarbejde mellem alle involverede organer, idet der i videst muligt omfang skal gøres brug af de relevante internationale standarder.

4.4. Kapitel 4 - Tekniske handelshindringer og sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger

Artikel 40

Mål

Formålet med dette kapitel er at fremme varehandelen mellem parterne og samtidig forbedre deres evne til at afdække, forebygge og fjerne handelshindringer, der skyldes tekniske forskrifter, standarder og overensstemmelsesvurderingsprocedurer, som anvendes af den ene eller den anden part, samt øge parternes evne til at beskytte planter og dyr samt folkesundheden.

Artikel 41

Multilaterale forpligtelser og generel kontekst

1. Parterne bekræfter deres rettigheder og forpligtelser i henhold til WTO-overenskomsten, herunder særlig WTO-aftalen om sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger (SPS-aftalen) og WTO-aftalen om tekniske handelshindringer (TBT-aftalen). De parter, der ikke er medlemmer af WTO, bekræfter ligeledes deres vilje til at overholde de i SPS- og TBT-aftalen fastsatte forpligtelser i alle spørgsmål, der berører forbindelserne mellem parterne.
2. Parterne bekræfter deres vilje til at forbedre folkesundheden i de undertegnende centralafrikanske lande, navnlig gennem en forbedring af deres evne til at afdække farlige varer, jf. artikel 47.
3. Disse tilsagn, rettigheder og forpligtelser er retningsgivende for parternes tiltag i henhold til dette kapitel.

Artikel 42

Anvendelsesområde og definitioner

1. Dette kapitel finder anvendelse på foranstaltninger, der falder ind under anvendelsesområdet for WTO-TBT-aftalen og WTO-SPS-aftalen.
2. Medmindre andet er angivet, finder definitionerne i SPS- og TBT-aftalen, Codex Alimentarius, den internationale plantebeskyttelseskonvention (IPPC) og Verdensorganisationen for Dyresundhed (OIE) anvendelse i dette kapitel, hvilket også gælder enhver henvisning til "varer" i dette kapitel.

Artikel 43

Kompetente myndigheder

Fællesskabets og de undertegnende centralafrikanske landes kompetente myndigheder for så vidt angår gennemførelsen af de i dette kapitel omhandlede SPS-foranstaltninger er anført i tillæg II.

Parterne underretter rettidigt hinanden om enhver betydelig ændring vedrørende de i tillæg II anførte kompetente myndigheder. ØPA-udvalget vedtager enhver nødvendig ændring af tillæg II.

Artikel 44

Regional inddeling (zoneinddeling)

I forbindelse med definitionen af betingelserne for indførsel kan parterne foreslå og én for én afgrænse zoner, som har en særlig sundheds- og plantesundhedsmæssig status, under hensyntagen til internationale standarder.

Artikel 45

Gennemsigtighed i handelsvilkår og informationsudveksling

1. Parterne underretter hinanden om enhver ændring i deres retlige og administrative bestemmelser vedrørende indførsel af varer (herunder navnlig animalske og/eller vegetabiliske varer).
2. Parterne bekræfter på ny deres forpligtelse i henhold til WTO-SPS-aftalen og WTO-TBT-aftalen om at underrette hinanden om enhver ændring i relevante standarder eller tekniske forskrifter, som foretages ved mekanismer indført i henhold til disse aftaler.
3. Hvis og når det er nødvendigt, udveksler parterne desuden direkte oplysninger om andre forhold, som de begge betragter som potentielt vigtige for deres handelsforbindelser.
4. Parterne er enige om at samarbejde om epidemiologisk overvågning af dyresygdomme. Hvad angår plantesundhedsbeskyttelse udveksler parterne også oplysninger om forekomsten af skadegørere, der frembyder en kendt, overhængende fare for den anden part.

Artikel 46

Regional integration

1. Centralafrika forpligter sig til på regionalt plan at harmonisere standarder og andre foranstaltninger, der falder ind under dette kapitels anvendelsesområde, senest fire år efter ikrafttrædelsen af denne aftale.
2. For at lette samhandelen mellem parterne og i overensstemmelse med artikel 40 erkender de undertegnende centralafrikanske lande nødvendigheden af at harmonisere de betingelser, der gælder ved indførsel af varer med oprindelse i Fællesskabet til et undertegnende centralafrikansk land. Hvis der ved ikrafttrædelsen af denne aftale allerede findes nationale betingelser for indførsel, anvender de undertegnende centralafrikanske lande disse, indtil der indføres harmoniserede betingelser, efter princippet om, at en vare fra Fællesskabet, der lovligt er bragt i omsætning i et undertegnende centralafrikansk land, også kan bringes lovligt i omsætning i alle de øvrige undertegnende centralafrikanske lande uden yderligere restriktioner eller administrative krav.

Artikel 47

Kapacitetsudvikling og faglig bistand

Parterne er enige om at samarbejde på bl.a. følgende områder, jf. artikel 7:

- i) Hvad angår de af tillæg I A nævnte varer er parterne enige om at samarbejde med henblik på at styrke den regionale integration i de undertegnende centralafrikanske lande og kontrolkapaciteten i overensstemmelse med målene i denne aftale og med henblik på at lette samhandelen mellem de undertegnende centralafrikanske lande.

ii) Hvad angår de i tillæg I B nævnte varer er parterne enige om at samarbejde med henblik på at forbedre deres varers konkurrenceevne og kvalitet.

Tillæg I A

Prioriterede varer med henblik på en regional harmonisering mellem de undertegnende centralafrikanske lande

Levende dyr, især små drøvtyggere, fersk kød og kødprodukter

Fisk, fiskevarer og akvakulturprodukter, friske eller forarbejdede

Blomsterknolde, rodfrugter (især jordnødder, maniok, taroer og kartofler)

Tillæg I B

Prioriterede varer med henblik på udførsel fra Centralafrika til Fællesskabet

Kaffe, kakao

Krydderier (vanilje, peber)

Frugter og nødder

Grøntsager

Fisk, fiskevarer og akvakulturprodukter, friske eller forarbejdede

Træ

A. Fællesskabets kompetente myndigheder

Kontrollen varetages dels af de nationale tjenester i de enkelte medlemsstater dels af Europa-Kommissionen. Følgende regler gælder:

Ved udførsel til de undertegnende centralafrikanske lande er Fællesskabets medlemsstater ansvarlige for kontrol af produktionsforhold og -betingelser, herunder gennemførelse af den foreskrevne inspektion og udstedelse af sundhedscertifikater (også vedrørende dyresundhed), der bekræfter, at de aftalte standarder og betingelser er opfyldt.

Ved indførsel fra de undertegnende centralafrikanske lande er Fællesskabets medlemsstater ansvarlige for kontrol af overholdelsen af Fællesskabets betingelser for indførsel.

Europa-Kommissionen er ansvarlig for den overordnede samordning, inspektion/revision af kontrolordningerne og fastsættelse af de fornødne bestemmelser til at sikre ensartet anvendelse af standarder og betingelser i EU's indre marked.

B. De undertegnende centralafrikanske landes kompetente myndigheder

De undertegnende centralafrikanske lande varetager dette ansvar ved indførsel til og udførsel fra deres respektive områder.

4.5. Kapitel 5 - Skovbrugsforvaltning og samhandel med træ og andre skovbrugsprodukter

Artikel 48

Definitioner

Medmindre andet er angivet omfatter betegnelsen "skovbrugsprodukter" i dette kapitel også andre skovbrugsprodukter end træ og heraf afledte produkter.

Artikel 49

Anvendelsesområde

Bestemmelserne i dette kapitel finder anvendelse på handelen med træ og andre skovbrugsprodukter med oprindelse i Centralafrika og på bæredygtig forvaltning af de skove, der leverer de pågældende produkter.

Artikel 50

Handel med træ og andre skovbrugsprodukter og heraf afledte produkter

1. Parterne samarbejder om at lette handelen mellem Fællesskabet og Centralafrika med træ og andre skovbrugsprodukter hidrørende fra lovlige, objektivt kontrollerbare kilder, som bidrager til målet om bæredygtig udvikling. Parterne er enige om:
 - a) at iværksætte foranstaltninger med henblik på at forbedre markedets tillid til skovbrugsprodukters oprindelse, navnlig med hensyn til, om denne er lovlig og bæredygtig. Der kan bl.a. være tale om ordninger til forbedring af sporbarheden af træ og andre skovbrugsprodukter, som handles mellem de centralafrikanske lande og mellem Centralafrika og Fællesskabet
 - b) at indføre en ordning for revision og overvågning, som er uafhængig af kontrolkæden.
2. Parterne undersøger mulighederne for at forbedre afsætningsmulighederne på Fællesskabets marked for træ og andre skovbrugsprodukter med lovlig og bæredygtig oprindelse i Centralafrika. Der kan bl.a. være tale om foranstaltninger med henblik på at styrke politikkerne for offentlige indkøb, øge forbrugernes bevidsthed og fremme forarbejdningen af skovbrugsprodukter i Centralafrika samt om aktiviteter og initiativer i samarbejde med private erhvervsdrivende.
3. Parterne forpligter sig til at udvikle ikke-diskriminerende politikker og/eller lovgivning inden for dette kapitels anvendelsesområde; de forpligter sig ligeledes til at sikre en effektiv, ikke-diskriminerende anvendelse og gennemførelse af disse politikker og/eller lovgivninger, alt sammen i overensstemmelse med WTO-bestemmelserne.

Artikel 51

Regional integration

1. Centralafrika forpligter sig til at opstille og gennemføre regionale rammebestemmelser for samhandelen med træ og andre skovbrugsprodukter med oprindelse i Centralafrika, herunder passende lovgivning og samarbejdsmekanismer, som kan medvirke til at sikre rammebestemmelsernes effektive anvendelse og gennemførelse.
2. Centralafrika udarbejder protokoller og/eller retningslinjer for samarbejde mellem de kompetente myndigheder i Centralafrika, som er ansvarlige for anvendelsen, for at sikre, at regionernes samhandel med træ og andre skovbrugsprodukter fra Centralafrika er baseret på lovlige kilder, som er objektivt kontrollerbare.

Artikel 52

Kapacitetsstærkelse og faglig bistand

Parterne er enige om at samarbejde på bl.a. følgende områder, jf. artikel 7:

- a) fremme af bistand med henblik på at styrke den regionale integration på dette område, navnlig gennemførelsen af traktaten om bevarelse og bæredygtig udvikling af Centralafrikas skove (Traité sur la Conservation et la Gestion Durable des Forêts d'Afrique centrale) (COMIFAC) og af den subregionale konvergensplan, for at opbygge kapacitet til gennemførelse af forpligtelserne i dette kapitel
- b) støtte til offentlige og private initiativer - med kommercielt sigte, navnlig udførsel til Fællesskabets marked - for lokal forarbejdning af træ og andre skovbrugsprodukter med oprindelse i Centralafrika hidrørende fra lovlige, objektivt kontrollerbare kilder, som bidrager til målet om bæredygtig udvikling.

Artikel 53

Andre aftaler

Handelen med træ og andre skovbrugsprodukter forvaltes i overensstemmelse med konventionen om international handel med udryddelsestruede vilde dyr og planter (CITES) og eventuelle frivillige partnerskabsaftaler, som de undertegnende centralafrikanske lande enkeltvis eller samlet sammen med Fællesskabet måtte tiltræde som led i Den Europæiske Unions handlingsplan for retshåndhævelse, god forvaltningspraksis og handel på skovbrugsområdet (FLEGT), jf. dog bestemmelserne i dette kapitel.

5. AFSNIT IV - ETABLERINGSRET, HANDEL MED TJENESTEYDELSER OG E-HANDEL

Artikel 54

Baggrund

1. Parterne bekræfter deres respektive tilsagn i henhold til den almindelige overenskomst om handel med tjenesteydelser.
2. Parterne forpligter sig til senest den 1. januar 2009 at udvide denne aftales anvendelsesområde ved at forhandle om de nødvendige bestemmelser for en gradvis, asymmetrisk og gensidig liberalisering af etableringsretten og handelen med tjenesteydelser.

Artikel 55

Samarbejde

Parterne, der erkender, at en styrkelse af handelskapaciteten kan gavne udviklingen af økonomiske aktiviteter, især i tjenesteydelsessektoren, og forbedre de lovgivningsmæssige rammer herfor, bekræfter deres respektive forpligtelser i henhold til Cotonouaftalen, særlig artikel 34-39, 41, 42, 43, 45 og 74-78.

6. AFSNIT V - HANDELSRELATEREDE BESTEMMELSER

6.1. Kapitel 1 - Løbende betalinger og kapitalbevægelser

Artikel 56

Videreførelse af forhandlingerne om løbende betalinger og kapitalbevægelser

1. Parterne erkender behovet for at sikre, at de kapitalbevægelser, der er nødvendige for liberaliseringen af handelen med varer og tjenesteydelser og for en parts investeringer i den anden parts region, ikke begrænses eller forhindres af nogen af parterne. Hvis det skete, ville det være i strid med liberaliseringsmålene, fordi der i så fald ikke ville kunne finde betalinger sted eller foretages finansiering fra udlandet i forbindelse med handel og investeringer, som i sig selv ville være tilladt.
2. For at nå dette mål forpligter parterne sig til inden den 1. januar 2009 at afslutte forhandlinger om en række emner, herunder navnlig følgende punkter:
 - a) liberalisering af kapitalbevægelser i forbindelse med handel med varer og tjenesteydelser, også kaldet "løbende betalinger"
 - b) liberalisering af "kapitalbevægelser i forbindelse med investeringer", herunder hjemtagelse af investeringer og udbytter
 - c) en beskyttelsesklausul, der gør det muligt på kort sigt at fravige princippet om frie kapitalbevægelser på grund af alvorlige monetære problemer eller betalingsbalancevanskeligheder
 - d) en udviklingsklausul, der åbner mulighed for liberalisering af andre former for kapitalbevægelser end i forbindelse med investeringer.

6.2. Kapitel 2 - Konkurrence

Artikel 57

Videreførelse af forhandlingerne om konkurrence

1. Parterne erkender vigtigheden af fri konkurrence uden fordrejninger i deres handelsforbindelser, og at visse former for konkurrencebegrænsende praksis kan indskrænke handelen mellem parterne og dermed være til hinder for opfyldelsen af målene i denne aftale.
2. Parterne accepterer derfor at indlede forhandlinger om et kapitel i ØPA-aftalen vedrørende konkurrence, herunder navnlig følgende punkter:
 - a) konkurrencebegrænsende praksis, der betragtes som uforenelig med denne aftales hensigtsmæssige anvendelse, for så vidt den kan påvirke handelen mellem parterne

- b) bestemmelser om effektiv gennemførelse af konkurrencepolitikker og -regler og af regionale politikker i Centralafrika til begrænsning af konkurrencebegrænsende praksis som omhandlet i stk. 2, litra a)
 - c) bestemmelser om faglig bistand fra uafhængige eksperter for at sikre virkeliggørelse af målene i dette kapitel og effektiv anvendelse af de regionale konkurrencepolitikker i Centralafrika.
3. Forhandlingerne foregår i to etaper, hvor målet først er at anvende bestemmelserne i forbindelse med den regionale integration i Centralafrika og derefter - efter en i fællesskab fastsat overgangsperiode - at anvende dem bilateralt.
4. Forhandlingerne om konkurrencekapitlet afsluttes inden den 1. januar 2009.

6.3. Kapitel 3 - Intellectuel ejendomsret

Artikel 58

Videreførelse af forhandlingerne om intellektuel ejendomsret

1. Parterne bekræfter deres rettigheder og forpligtelser i henhold til aftalen om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder (TRIPS-aftalen) og erkender nødvendigheden af at sikre et passende og effektivt niveau for beskyttelse af intellektuelle, industrielle og kommercielle rettigheder samt andre rettigheder omfattet af TRIPS-aftalen i overensstemmelse med internationale standarder, for at begrænse skævheder i den bilaterale handel og hindringer for samhandelen.
2. Parterne forpligter sig til inden den 1. januar 2009 at afslutte forhandlinger om en række tilsagn vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder, uden at dette berører de beføjelser, der er tillagt den afrikanske organisation for intellektuel ejendomsret (AIPO).
3. Parterne er desuden enige om at styrke deres samarbejde om intellektuelle ejendomsrettigheder. Dette samarbejde har til formål at støtte gennemførelsen af deres respektive tilsagn og skal navnlig udvides til også at omfatte følgende områder:
 - a) styrkelse af initiativerne til regional integration i Centralafrika for at forbedre den regionale reguleringskapacitet samt de regionale love og administrative bestemmelser
 - b) forebyggelse af rettighedshavers misbrug af de nævnte rettigheder og af konkurrenters krænkelse heraf
 - c) støtte til udarbejdelse af nationale love og administrative bestemmelser i Centralafrika med henblik på beskyttelse og anvendelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.
4. Forhandlingerne foregår i to etaper, hvor målet først er at anvende bestemmelserne i forbindelse med den regionale integration i Centralafrika og derefter - efter en i fællesskab fastsat overgangsperiode - at anvende dem bilateralt.

5. Under forhandlingerne bør der tages hensyn til forskellene i de undertegnende centralafrikanske landes udvikling.

6.4. Artikel 4 - Offentlige kontrakter

Artikel 59

Videreførelse af forhandlingerne om offentlige kontrakter

1. Parterne erkender, at gennemsigtige, konkurrencebaserede udbudsprocedurer bidrager til den økonomiske udvikling. De er derfor enige om at forhandle om en gradvis, gensidig åbning af deres offentlige kontrakter, på de i stk. 3 fastsatte vilkår, samtidig med at de erkender forskellene i deres udvikling.
2. For at nå dette mål afslutter parterne inden den 1. januar 2009 forhandlinger om en række eventuelle tilsagn vedrørende offentlige kontrakter, som navnlig skal omfatte følgende:
 - a) gennemsigtige, ikke-diskriminerende bestemmelser samt procedurer og principper, der skal anvendes
 - b) lister over omfattede varer og anvendte tærskler
 - c) effektive klageprocedurer
 - d) foranstaltninger til støtte for gennemførelsen af disse tilsagn, bl.a. ved anvendelse af informationsteknologi.
3. Forhandlingerne foregår i to etaper, hvor målet først er at anvende bestemmelserne i forbindelse med den regionale integration i Centralafrika og derefter - efter en i fællesskab fastsat overgangsperiode - at anvende dem bilateralt.
4. Under forhandlingerne tager Fællesskabet hensyn til de undertegnende centralafrikanske landes udviklingsmæssige, finansielle og kommercielle behov, hvilket vil kunne udmønte sig i følgende foranstaltninger som led i den særlige og differentierede behandling:
 - a) om nødvendigt, passende gennemførelsesfrister for at bringe de statslige foranstaltninger for offentlige kontrakter i overensstemmelse med alle specifikke proceduremæssige forpligtelser
 - b) indførelse eller opretholdelse af overgangsforanstaltninger som f.eks. programmer for præferentielle priser eller kompensation i overensstemmelse med en tidsplan for afvikling.

6.5. Kapitel 5 - Bæredygtig udvikling

Artikel 60

Videreførelse af forhandlingerne om bæredygtig udvikling

1. Parterne erkender, at bæredygtig udvikling er et overordnet mål i ØPA-aftalen. De er derfor enige om at lade overvejelser om bæredygtighed indgå i alle afsnit af ØPA-aftalen og at udarbejde særlige kapitler om miljømæssige og sociale spørgsmål.
2. For at nå dette mål afslutter parterne inden den 1. januar 2009 forhandlinger om en række eventuelle tilsagn vedrørende bæredygtig udvikling, som navnlig skal omfatte følgende:
 - a) beskyttelsesniveau og ret til at regulere
 - b) regional integration i Centralafrika og anvendelse af de internationale miljøstandarder og Den Internationale Arbejdsorganisations standarder samt fremme af anstændigt arbejde
 - c) opretholdelse af beskyttelsesniveauer
 - d) konsultations- og opfølgingsprocedurer.
3. Under forhandlingerne tager Fællesskabet hensyn til de undertegnende centralafrikanske landes udviklingsmæssige, finansielle og kommercielle behov, hvilket vil kunne udmønte sig i bestemmelser om samarbejde på dette område.

6.6. Kapitel 6 - Beskyttelse af personoplysninger

Artikel 61

Overordnet mål

Parterne, der erkender,

- a) at de har en fælles interesse i at beskytte fysiske personers grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, især retten til privatlivets fred, i forbindelse med behandling af personoplysninger
- b) at det er vigtigt at opretholde effektive databeskyttelsesordninger for at beskytte forbrugernes interesser, fremme investorernes tillid og lette udvekslingen af personoplysninger hen over grænserne
- c) at indsamling og behandling af personoplysninger bør ske på en gennemsigtig og rimelig måde med behørig respekt for den registrerede person,

er enige om at opstille passende retlige og reguleringsmæssige ordninger og sikre, at der er tilstrækkelig administrativ kapacitet til gennemførelsen af disse ordninger, herunder en uafhængig tilsynsmyndighed, for at sikre fysiske personer et rimeligt beskyttelsesniveau i forbindelse med behandling af personoplysninger i overensstemmelse med de højeste internationale standarder⁴.

⁴ De standarder, der skal anvendes, er bl.a. følgende internationale instrumenter:
i) retningslinjer for regulering af edb-baserede personoplysninger, ændret af De Forenede Nationers Generalforsamling den 20. november 1990

Artikel 62

Definitioner

I dette kapitel forstås ved:

- a) "personoplysninger": enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person (den registrerede)
- b) "behandling af personoplysninger": enhver form for håndtering af personoplysninger, der finder sted, når man f.eks. indsamler, registrerer, organiserer, lagrer, ændrer, henter, konsulterer, anvender, fremlægger, kombinerer, blokerer, sletter eller destruerer personoplysninger eller formidler personoplysninger på tværs af grænserne
- c) "registeransvarlig": enhver fysisk eller juridisk person, myndighed eller andet organ, der bestemmer, til hvilket formål og med hvilke hjælpemidler der må foretages behandling af personoplysninger.

Artikel 63

Principper og generelle regler

Parterne er enige om, at der i de retlige og reguleringsmæssige ordninger og den administrative kapacitet, der skal etableres, som et minimum skal tages højde for følgende indholdsmæssige principper og håndhævelsesmekanismer:

- a) Indholdsmæssige principper
 - i) Formålsbegrænsningsprincippet – oplysninger bør behandles med et bestemt formål og derefter udelukkende anvendes eller videreformidles, for så vidt som dette ikke er uforeneligt med formålet med formidlingen. Der kan kun undtages fra dette princip, når der er hjemmel til det i lovgivningen og det er vigtigt i et demokratisk samfund med henblik på beskyttelse af væsentlige almene interesser.
 - ii) Oplysningernes kvalitet og princippet om proportionalitet – oplysninger bør være nøjagtige og, om nødvendigt, ajourførte. Oplysningerne bør være passende, relevante og må ikke omfatte mere, end hvad der kræves i forhold til formålet med formidlingen eller den yderligere behandling.
 - iii) Gennemsigtighedsprincippet – fysiske personer bør have oplysning om formålet med behandlingen af oplysningerne og om, hvem der er den registeransvarlige i tredjelandet, og andre oplysninger, såfremt de er nødvendige af rimelighedshensyn. Der kan kun undtages fra dette princip, når der er hjemmel til det i lovgivningen og det er vigtigt i et demokratisk samfund med henblik på beskyttelse af væsentlige almene interesser.

ii) OECD-Rådets henstilling af 23. september 1980 vedrørende retningslinjer for beskyttelse af privatlivets fred og af overførsel af personoplysninger på tværs af grænserne.

- iv) Sikkerhedsprincippet – den registeransvarlige træffer tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger, som er passende i forhold til de risici, behandlingen indebærer. Personer, der arbejder under den registeransvarliges myndighed, herunder en registerfører, må kun behandle data efter instruks fra den registeransvarlige.
- v) Ret til adgang, berigtigelse og indsigelse – den registrerede bør have ret til at få en kopi af alle de oplysninger om vedkommende selv, der behandles, og til at få berigtiget oplysninger, når det kan påvises, at de er ukorrekte. I visse tilfælde bør den registrerede have mulighed for at gøre indsigelse mod behandlingen af sine oplysninger. Der kan kun undtages fra dette princip, når der er hjemmel til det i lovgivningen og det er vigtigt i et demokratisk samfund med henblik på beskyttelse af væsentlige almene interesser.
- vi) Begrænsninger af videreformidling – principielt bør den oprindelige modtager af personoplysninger kun videreformidle disse personoplysninger, når den næste modtager (dvs. modtageren af de videreformidlede personoplysninger) også er omfattet af regler, der sikrer et passende beskyttelsesniveau.
- vii) Følsomme oplysninger – ved behandling af oplysninger af særlig karakter, f.eks. oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssigt tilhørsforhold, helbredsforhold og seksuelle forhold, lovovertrædelser, straffedomme eller sikkerhedsforanstaltninger, skal der træffes yderligere beskyttelsesforanstaltninger.

b) Håndhævelsesmekanismer

Der indføres passende ordninger for at nå følgende mål:

- i) at sikre et højt niveau for overholdelse af regler, herunder en høj grad af bevidsthed blandt registeransvarlige om deres forpligtelser og blandt registrerede om deres rettigheder og mulighederne for at gøre dem gældende, ved at indføre effektive og afskrækkende sanktioner og systemer for kontrol foretaget af myndigheder, revisorer eller uafhængige personer med ansvar for beskyttelse af personoplysninger
- ii) at yde individuelle registrerede støtte og hjælp til at gøre deres rettigheder gældende; de skal kunne gennemtvinge deres rettigheder hurtigt og effektivt, uden uforholdsmæssige omkostninger, bl.a. gennem passende institutionelle ordninger, der muliggør uafhængig behandling af klager
- iii) at sikre den forurettede part passende erstatning i tilfælde af regelbrud og eventuelt mulighed for pålæggelse af sanktioner og økonomisk kompensation.

Artikel 64

Sammenhæng med internationale forpligtelser

1. Parterne underretter hinanden gennem ØPA-udvalget om multilaterale forpligtelser eller arrangementer, de måtte indgå med tredjelande, og om eventuelle forpligtelser,

de måtte være underlagt, som kan være af betydning for gennemførelsen af dette kapitel, og navnlig om arrangementer, der indebærer behandling af personoplysninger såsom indsamling og lagring samt adgang for eller formidling til tredjemand af personoplysninger.

2. Parterne kan anmode om konsultationer for at behandle ethvert spørgsmål, der måtte opstå.

Artikel 65

Samarbejde

Parterne erkender vigtigheden af at samarbejde for at udvikle passende lovgivningsmæssige, retslige og institutionelle rammer og sikre et passende niveau for beskyttelse af personoplysninger, der harmonerer med målene og principperne i dette kapitel.

7. AFSNIT VI - TVISTFOREBYGGELSE OG -BILÆGGELSE

7.1. Kapitel 1 - Mål og anvendelsesområde

Artikel 66

Mål

Formålet med dette afsnit er at forebygge og bilægge eventuelle tvister mellem parterne og således så vidt muligt nå frem til gensidigt acceptable løsninger.

Artikel 67

Anvendelsesområde

1. Dette afsnit finder anvendelse på tvister vedrørende fortolkningen og anvendelsen af denne aftale, medmindre andet udtrykkeligt er fastsat.
2. Uanset stk. 1 finder proceduren i artikel 98 i Cotonouaftalen anvendelse, hvis der opstår tvist om samarbejdet om udviklingsfinansieringen som omhandlet i Cotonouaftalen.

7.2. Kapitel 2 - Konsultationer og mægling

Artikel 68

Konsultationer

1. Parterne bestræber sig på at løse eventuelle tvister i forbindelse med denne aftale ved loyalt at indlede konsultationer med det formål at nå frem til en gensidigt acceptabel løsning.
2. En part, der ønsker at indlede konsultationer, indgiver med kopi til ØPA-udvalget en skriftlig anmodning herom til den anden part, hvori angives den anfægtede foranstaltning og de bestemmelser i aftalen, den pågældende foranstaltning efter dens opfattelse forbyder sig mod.
3. Konsultationerne indledes senest 40 dage efter indgivelsen af anmodningen. De anses for afsluttet senest 60 dage efter indgivelsen af anmodningen, medmindre de to parter bliver enige om at forlænge dem. Alle oplysninger, der afgives under konsultationerne, behandles fortroligt.
4. Konsultationer om hastende spørgsmål, herunder om letfordærlige varer eller sæsonvarer, indledes senest 15 dage efter indgivelsen af anmodningen og anses for afsluttet senest 30 dage efter indgivelsen af anmodningen.
5. Hvis der ikke indledes konsultationer inden for de frister, der er fastsat i stk. 3 og 4, eller hvis konsultationerne afsluttes, uden at man er nået frem til en gensidigt

acceptabel løsning, kan den klagende part anmode om, at der nedsættes et voldgiftspanel efter artikel 70.

Artikel 69

Mægling

1. Hvis konsultationerne ikke resulterer i en gensidigt acceptabel løsning, kan parterne efter aftale henvende sig til en mægler. Medmindre parterne aftaler andet, er grundlaget for mæglingen den sag, der er henvist til i anmodningen om konsultationer.
2. Hvis parterne ikke når til enighed om en mægler senest 15 dage efter, at de har aftalt at anmode om mægling, vælger ØPA-udvalget ved lodtrækning en mægler blandt de personer, som er anført på den i artikel 85 omhandlede liste, og som ikke er statsborgere i en af parterne. Udvælgelsen foretages senest 20 dage efter meddelelsen om aftalen om at anmode om mægling og under tilstedeværelse af en repræsentant for hver part. Mægleren indkalder parterne til et møde senest 30 dage efter sin udvælgelse. Parternes indlæg skal være mægleren i hænde senest 15 dage før mødet, og mægleren skal afgive en udtalelse senest 45 dage efter sin udvælgelse.
3. I mæglerens udtalelse kan indgå en henstilling om, hvordan tvisten kan løses i overensstemmelse med denne aftale. Mæglerens udtalelse er ikke bindende.
4. Parterne kan indgå aftale om at ændre de i stk. 2 anførte frister. Mægleren kan også beslutte at ændre disse frister efter anmodning fra en af parterne eller på eget initiativ under hensyn til de særlige vanskeligheder, den pågældende part måtte være stødt på, eller under hensyn til sagens kompleksitet.
5. Mæglingsforhandlingerne, særlig alle oplysninger, der kommer frem, og parternes holdninger under forhandlingerne, behandles fortroligt.

7.3. Kapitel 3 - Tvistbilæggelsesprocedurer

Afdeling I – Voldgiftsprocedure

Artikel 70

Indledning af voldgiftsproceduren

1. Er det ikke lykkedes parterne at løse tvisten gennem konsultationer, jf. artikel 68, eller gennem mægling, jf. artikel 69, kan den klagende part anmode om, at der nedsættes et voldgiftspanel.
2. Anmodningen om nedsættelse af et voldgiftspanel fremsættes skriftligt over for den indklagede part og ØPA-udvalget. Den klagende part anfører i sin anmodning, hvilke foranstaltninger sagen drejer sig om, og gør rede for, hvorfor disse foranstaltninger er i strid med bestemmelserne i artikel 67.

Artikel 71

Nedsættelse af et voldgiftspanel

1. Voldgiftspanelet skal bestå af tre voldgiftsmænd.
2. Senest 10 dage efter indgivelsen af anmodningen om oprettelse af et voldgiftspanel konsulterer parterne hinanden for at nå frem til en aftale om voldgiftspanelets sammensætning.
3. Hvis parterne ikke kan nå til enighed om panelets sammensætning inden udløbet af fristen i stk. 2, kan begge parter anmode formanden for ØPA-udvalget eller dennes stedfortræder om ved lodtrækning at udvælge alle tre medlemmer fra den liste, der er fastsat i henhold til artikel 85, hvoraf ét vælges blandt de personer, som den klagende part foreslår, ét vælges blandt de personer, der foreslås af den indklagede part, og ét vælges blandt de personer, som parterne har udpeget til at fungere som formand. Er parterne enige om et eller flere medlemmer af panelet, udvælges de øvrige medlemmer efter samme procedure.
4. Formanden for ØPA-udvalget eller dennes stedfortræder udvælger voldgiftsmændene senest fem dage efter, at parterne har fremsat en anmodning som omhandlet i stk. 3, under overværelse af en repræsentant for hver part.
5. Voldgiftspanelet anses for nedsat på den dato, på hvilken de tre voldgiftsmænd er udvalgt.

Artikel 72

Interimsrapport fra panelet

Voldgiftspanelet forelægger, almindeligvis senest 120 dage efter dets nedsættelse, parterne en interimsrapport, der indeholder både en beskrivende del og dets resultater og konklusioner. Parterne kan fremsætte skriftlige kommentarer over for panelet vedrørende præcise punkter i interimsrapporten senest 15 dage efter forelæggelsen heraf.

Artikel 73

Voldgiftspanelets kendelser

1. Voldgiftspanelet meddeler parterne og ØPA-udvalget sin kendelse senest 150 dage efter nedsættelsen. Finder voldgiftspanelet, at denne frist ikke kan overholdes, skal formanden for panelet meddele parterne og ØPA-udvalget dette skriftligt med angivelse af årsagerne til forsinkelsen og datoen for, hvornår udvalget kan afslutte sit arbejde. Kendelsen bør under ingen omstændigheder meddeles senere end 180 dage efter nedsættelsen af voldgiftspanelet.
2. I hastende tilfælde, herunder hvis der er tale om letfordærlige varer eller sæsonvarer, bestræber voldgiftspanelet sig på at afsige sin kendelse senest 75 dage efter nedsættelsen af panelet. Under ingen omstændigheder bør kendelsen afsiges senere end 90 dage efter nedsættelsen. Voldgiftspanelet kan senest ti dage efter nedsættelsen afsige en foreløbig kendelse om, hvorvidt det anser sagen for at haste.

3. Hver part kan anmode voldgiftspanelet om at fremsætte en anbefaling til, hvordan den indklagede part kan bringe den manglende efterlevelse af aftalen til ophør.

Afdeling II – Efterlevelse

Artikel 74

Efterlevelse af voldgiftspanelets kendelse

Begge parter eller i givet fald de undertegnende centralafrikanske lande træffer de fornødne foranstaltninger til at efterleve voldgiftspanelets kendelse, og parterne bestræber sig i fællesskab på at fastsætte en frist herfor.

Artikel 75

Rimelig frist til efterlevelse

1. Senest 30 dage efter voldgiftspanelets meddelelse af kendelsen til parterne, meddeler den indklagede part skriftligt den klagende part og ØPA-udvalget, hvor lang en frist der er nødvendig for at efterleve kendelsen (i det følgende benævnt "en rimelig frist").
2. Hvis der er uenighed mellem parterne om, hvad der er en rimelig frist til at efterleve voldgiftspanelets kendelse, anmoder den klagende part senest 20 dage efter meddelelsen fra den indklagede part, jf. stk. 1, skriftligt voldgiftspanelet om at fastsætte en rimelig frist. Denne anmodning meddeles samtidig til den anden part og til ØPA-udvalget. Voldgiftspanelet meddeler parterne og ØPA-udvalget sin kendelse senest 30 dage efter indgivelsen af anmodningen.
3. Ved fastsættelsen af en rimelig frist tager voldgiftspanelet hensyn til, hvor lang tid det normalt vil tage den indklagede part eller i givet fald de undertegnende centralafrikanske lande at indføre lovgivningsmæssige eller administrative foranstaltninger som dem, den klagende part eller i givet fald de undertegnende centralafrikanske lande anser for nødvendige for at sikre efterlevelsen. Voldgiftspanelet tager også hensyn til påviselige kapacitetsbegrænsninger, som kan påvirke den indklagede parts indførelse af de nødvendige foranstaltninger.
4. Hvis det oprindelige voldgiftspanel eller nogle af dets medlemmer ikke kan træde sammen, finder de i artikel 71 fastsatte procedurer anvendelse. Fristen for meddelelse af kendelsen er 45 dage fra indgivelsen af den i stk. 2 omhandlede anmodning.
5. Den rimelige frist kan forlænges efter aftale mellem parterne.

Artikel 76

Prøvelse af foranstaltninger, der er truffet for at efterleve voldgiftspanelets kendelse

1. Den part, der klages over, meddeler, inden den rimelige frist udløber, den anden part og ØPA-udvalget, hvilke foranstaltninger den har truffet for at efterleve voldgiftspanelets kendelse.
2. Hvis der er uenighed mellem parterne om, hvorvidt en foranstaltning meddelt efter stk. 1 er forenelig med denne aftales bestemmelser, kan den klagende part skriftligt anmode voldgiftspanelet om at afgøre spørgsmålet. Det skal af anmodningen fremgå, hvilke foranstaltninger sagen drejer sig om, og hvordan disse foranstaltninger er i strid med bestemmelserne i denne aftale. Voldgiftspanelet meddeler sin kendelse senest 90 dage efter indgivelsen af anmodningen. I hastende tilfælde, herunder hvis der er tale om letfordærlige varer eller sæsonvarer, meddeler voldgiftspanelet sin kendelse senest 45 dage efter indgivelsen af anmodningen.
3. Hvis det oprindelige voldgiftspanel eller nogle af dets medlemmer ikke kan træde sammen, finder de i artikel 71 fastsatte procedurer anvendelse. Fristen for meddelelse af kendelsen er 105 dage efter indgivelsen af den i stk. 2 omhandlede anmodning.

Artikel 77

Midlertidige foranstaltninger i tilfælde af manglende efterlevelse

1. Hvis den indklagede part ikke meddeler, hvilke foranstaltninger der er truffet for at efterleve voldgiftspanelets kendelse, inden udløbet af den rimelige frist, eller hvis voldgiftspanelet finder, at de foranstaltninger, der er meddelt i henhold til artikel 76, stk. 1, ikke er forenelige med partens forpligtelser i henhold til denne aftale, skal den indklagede part eller i givet fald det pågældende undertegnende centralafrikanske land på anmodning af den klagende part fremsætte et tilbud om midlertidig kompensation. Der kan være tale om økonomisk kompensation, eller en sådan kan være en del af kompensationen. Intet i denne aftale forpligter dog den indklagede part eller i givet fald det pågældende undertegnende centralafrikanske land til at tilbyde økonomisk kompensation.
2. Hvis der ikke senest 30 dage efter udløbet af den rimelige frist eller efter voldgiftspanelets kendelse i henhold til artikel 76 om, at efterlevelseshenholdsforanstaltningerne ikke er forenelige med bestemmelserne i denne aftale, er opnået enighed om kompensation, er den klagende part berettiget til efter underretning af den anden part at indføre passende foranstaltninger. Disse foranstaltninger kan indføres af den klagende part eller i givet fald af det berørte undertegnende centralafrikanske land.
3. Ved indførelsen af sådanne foranstaltninger bestræber den klagende part eller i givet fald det berørte undertegnende centralafrikanske land sig på at vælge foranstaltninger, der mindst muligt påvirker opfyldelsen af målene i denne aftale, og tager hensyn til deres konsekvenser for økonomien i den indklagede part og for de enkelte undertegnende centralafrikanske lande.
4. Fællesskabet udviser tilbageholdenhed ved anmodning om kompensation eller indførelse af passende foranstaltninger efter stk. 1 eller 2.
5. Kompensation eller passende foranstaltninger er midlertidige og må kun anvendes, indtil de foranstaltninger, hvorom det er konstateret, at de er i strid med denne aftale,

er trukket tilbage eller ændret og gjort forenelige med denne aftale, eller indtil parterne er nået til enighed om at løse tvisten.

Artikel 78

Prøvelse af efterkommelsesforanstaltninger, der er truffet efter indførelsen af passende foranstaltninger

1. Den indklagede part meddeler den anden part og ØPA-udvalget de foranstaltninger, der er truffet for at efterleve voldgiftspanelet's kendelse, og anmoder samtidig om, at den klagende parts eller i givet fald det berørte undertegnende centralafrikanske lands anvendelse af passende foranstaltninger bringes til ophør.
2. Hvis parterne ikke kan nå til enighed om, hvorvidt de meddelte foranstaltninger er forenelige med bestemmelserne i denne aftale senest 30 dage efter indgivelsen af meddelelsen, anmoder den klagende part skriftligt voldgiftspanelet om at træffe afgørelse. Denne anmodning meddeles til den anden part og ØPA-udvalget. Voldgiftspanelet's kendelse meddeles parterne og ØPA-udvalget senest 45 dage efter indgivelsen af anmodningen. Hvis voldgiftspanelet finder, at de foranstaltninger, der er truffet, ikke er i overensstemmelse med bestemmelserne i denne aftale, afgør voldgiftspanelet, om den klagende part eller i givet fald det berørte undertegnende centralafrikanske land fortsat kan anvende passende foranstaltninger. Hvis voldgiftspanelet konkluderer, at efterkommelsesforanstaltningerne er i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 67, bringes de passende foranstaltninger til ophør.
3. Hvis det oprindelige voldgiftspanel eller nogle af dets medlemmer ikke kan træde sammen, finder de i artikel 71 fastsatte procedurer anvendelse. Fristen for meddelelse af kendelsen er 60 dage efter indgivelsen af den i stk. 2 omhandlede anmodning.

Afdeling III - Fælles bestemmelser

Artikel 79

Gensidigt acceptabel løsning

Det står parterne frit for til enhver tid at finde en gensidigt acceptabel løsning på tvister, som falder ind under dette afsnit. De meddeler ØPA-udvalget en eventuel sådan løsning. Når den gensidigt acceptable løsning er blevet vedtaget, indstilles proceduren.

Artikel 80

Procesreglement og adfærdskodeks

1. Tvistbilæggelsesprocedurerne i kapitel 3 er omfattet af det procesreglement og den adfærdskodeks, som ØPA-udvalget skal vedtage.
2. Voldgiftspanelet's møder er offentlige i overensstemmelse med procesreglementet, som også indeholder bestemmelser om beskyttelse af fortrolige forretningsoplysninger.

Artikel 81

Generelle og tekniske oplysninger

Voldgiftspanelet kan efter anmodning fra en part eller på eget initiativ fra enhver kilde, herunder tvistens parter, indhente de oplysninger, det finder nødvendige med henblik på voldgiftsproceduren. Voldgiftspanelet har også ret til at søge relevant ekspertrådgivning efter behov. Alle oplysninger, der er indhentet på denne måde, skal være tilgængelige for parterne, og de skal kunne fremsætte bemærkninger hertil. Interesserede parter har tilladelse til at indgive amicus curiae-indlæg til voldgiftspanelet i overensstemmelse med procesreglementet.

Artikel 82

Sprogordning for partsindlæg

Centralafrikas mundtlige og skriftlige indlæg fremsættes på fransk og engelsk, og Fællesskabets indlæg fremsættes på et af Den Europæiske Unions officielle sprog.

Artikel 83

Fortolkningsregler

Voldgiftspaneler fortolker bestemmelserne i denne aftale i overensstemmelse med sædvanereglene for fortolkning af folkeretten, herunder Wienerkonventionen om traktatretten. Voldgiftspanelets kendelser kan ikke udvide eller begrænse de rettigheder og forpligtelser, der er fastsat i denne aftale.

Artikel 84

Voldgiftspanelets kendelser

1. Voldgiftspanelet bestræber sig på at træffe afgørelse ved enstemmighed. Hvis det imidlertid ikke er muligt at nå frem til en enstemmig afgørelse, afgøres sagen ved flertalsafstemning. Dissenser offentliggøres under ingen omstændigheder.
2. I kendelsen redegøres der for de faktiske omstændigheder, anvendeligheden af de relevante bestemmelser i denne aftale og begrundelsen for panelets resultater og konklusioner. ØPA-udvalget offentliggør voldgiftspanelets kendelse, medmindre det træffer afgørelse om ikke at gøre det.

7.4. Kapitel 4 - Almindelige bestemmelser

Artikel 85

Liste over voldgiftsmænd

1. ØPA-udvalget fastsætter senest seks måneder efter ikrafttrædelsen af denne aftale en liste over 15 personer, som er villige og i stand til at fungere som voldgiftsmænd. Hver af parterne udvælger fem personer til at fungere som voldgiftsmænd. De to

parter enes også om fem personer, som ikke er statsborgere i nogen af parterne, og som skal varetage formandshvervet i voldgiftspanelet. ØPA-udvalget sørger for, at listen altid er ajourført og fuldstændig.

2. Voldgiftsmændene skal have specialiseret viden eller erfaringer inden for jura og international handel. De skal være uafhængige og handle efter deres egen overbevisning og må ikke modtage instruktioner fra nogen organisation eller regering eller være tilknyttet nogen af parternes myndigheder, og de skal overholde den adfærdskodeks, der er vedtaget af ØPA-udvalget.
3. ØPA-udvalget kan fastsætte en supplerende liste med 15 personer, som har ekspertise om bestemte spørgsmål inden for sektorer, der er omfattet af denne aftale. Når udvælgelsesproceduren i artikel 71, stk. 2, anvendes, kan formanden for ØPA-udvalget anvende en sådan supplerende liste med begge parters samtykke.

Artikel 86

Forholdet til WTO-forpligtelser

1. Voldgiftsorganer, der nedsættes efter denne aftale, træffer ikke afgørelse om tvister vedrørende parternes rettigheder og forpligtelser i henhold til overenskomsten om oprettelse af Verdenshandelsorganisationen (WTO).
2. Anvendelse af tvistbilæggelsesbestemmelserne i denne aftale er ikke til hinder for, at en sag indbringes for WTO, herunder også tvistbilæggelsessager. Har en part eller i givet fald de undertegnende centralafrikanske lande imidlertid med hensyn til en særlig foranstaltning indledt en tvistbilæggelsesprocedure enten i henhold til artikel 70, stk. 1, eller i henhold til WTO-overenskomsten, må vedkommende ikke indlede en tvistbilæggelsesprocedure vedrørende samme foranstaltning ved en anden instans, før den første procedure er afsluttet. Med henblik på anvendelsen af dette stykke anses en tvistbilæggelsesprocedure i henhold til WTO-overenskomsten for at være indledt af en part eller i givet fald de undertegnende centralafrikanske lande, når parten eller de undertegnende centralafrikanske lande anmoder om, at der nedsættes et panel i henhold til artikel 6 i WTO-forståelsen vedrørende reglerne og procedurerne for tvistbilæggelse.
3. Denne aftale er ikke til hinder for, at en part eller i givet fald de undertegnende centralafrikanske lande gennemfører en af WTO's tvistbilæggelsesorgan godkendt suspension af forpligtelser.

Artikel 87

Frister

1. Alle i dette afsnit fastsatte tidsfrister, herunder voldgiftspanelernes frister til at meddele deres kendelser, regnes i kalenderdage fra dagen efter den handling eller det forhold, som de vedrører.
2. Alle frister, der er omhandlet i dette afsnit, kan forlænges ved fælles aftale mellem parterne.

Artikel 88

Ændring af afsnit VI

ØPA-udvalget kan beslutte at ændre afsnit VI og bilagene hertil.

8. AFSNIT VII - ALMINDELIGE UNDTAGELSER

Artikel 89

Almindelig undtagelsesklausul

Idet sådanne foranstaltninger ikke må anvendes på en måde, der udgør en vilkårlig eller uberettiget forskelsbehandling mellem parterne, hvor lignende forhold gør sig gældende, eller en skjult begrænsning af handelen med varer og tjenesteydelser eller af etableringsretten, må intet i denne aftale fortolkes således, at det forhindrer parterne i at indføre eller håndhæve foranstaltninger:

- a) som er nødvendige af hensyn til den offentlige sikkerhed eller den offentlige sædelighed eller til opretholdelse af den offentlige orden
- b) som er nødvendige for at beskytte menneskers, dyrs eller planters liv eller sundhed
- c) som er nødvendige for at sikre overholdelse af love eller bestemmelser, der ikke er uforenelige med bestemmelserne i denne aftale, herunder bestemmelser om:
 - i) forebyggelse af vildledende eller svigagtig praksis eller foranstaltninger til at imødegå betalingsmisligholdelser i forbindelse med kontrakter
 - ii) beskyttelse af enkeltpersoners privatliv i forbindelse med behandling og udbredelse af personoplysninger og beskyttelse af fortroligheden af personlige optegnelser og konti
 - iii) sikkerhed
 - iv) anvendelse af toldregler og -procedurer
 - v) beskyttelse af intellektuel ejendomsret
- d) som vedrører indførsel og udførsel af guld og sølv
- e) som er nødvendige til beskyttelse af nationale skatte af kunstnerisk, historisk eller arkæologisk værdi
- f) som vedrører bevarelsen af udtømmelige naturressourcer, såfremt sådanne foranstaltninger iværksættes i forbindelse med begrænsning af indenlandsk produktion eller forbrug af varer, begrænsning af indenlandsk levering eller forbrug af tjenesteydelser eller begrænsning af indenlandske investeringer
- g) som vedrører varer fremstillet ved fængselsarbejde
- h) som er uforenelige med denne aftales artikler om national behandling, forudsat at forskellen i behandling har til sigte at sikre en retfærdig eller effektiv pålæggelse

eller opkrævning af direkte skatter, der vedrører økonomiske aktiviteter, som udøves af investorer eller tjenesteydere fra den anden part⁵.

Artikel 90

Undtagelser af sikkerhedshensyn

1. Intet i denne aftale må fortolkes således:
 - a) at det af parterne kræves, at de skal give oplysninger, hvis videregivelse de betragter som stridende mod deres væsentlige sikkerhedsinteresser
 - b) at parterne forhindres i at foretage en handling, som de anser for nødvendig til beskyttelse af deres væsentlige sikkerhedsinteresser, når sådanne handlinger:
 - i) vedrører fissions- eller fusionsmaterialer eller materialer, af hvilke disse udvindes
 - ii) vedrører økonomiske aktiviteter, der udøves direkte eller indirekte med henblik på at forsyne et militært anlæg
 - iii) har tilknytning til produktion af eller handel med våben, ammunition og krigsmateriel
 - iv) vedrører offentlige indkøb, der er nødvendige for den nationale sikkerhed eller nationale forsvarsformål
 - v) foretages i krigstid eller anden krisetilstand i internationale forbindelser
 - c) at parterne forhindres i at handle med henblik på at efterkomme forpligtelser, de har påtaget sig for at opretholde international fred og sikkerhed.
2. ØPA-udvalget underrettes i videst muligt omfang om, hvilke foranstaltninger der træffes i medfør af stk. 1, litra b) og c), og om, hvornår de bringes til ophør.

⁵ Foranstaltninger, der sigter mod at sikre en retfærdig eller effektiv pålæggelse eller opkrævning af direkte skatter, omfatter foranstaltninger, der træffes af en af parterne i henhold til dens skattesystem, og som:

- i) finder anvendelse på ikke-residente investorer og tjenesteydere i erkendelse af, at ikke-residentens skattepligt fastslås efter det beskatningsgrundlag, der stammer fra eller er beliggende på en af parternes område
- ii) finder anvendelse på ikke-residente for at sikre pålæggelse eller opkrævning af skatter på en af parternes område
- iii) finder anvendelse på ikke-residente eller residenter for at forhindre skattesvig og -unddragelse, herunder fuldbyrdelsesforanstaltninger
- iv) finder anvendelse på forbrugere af tjenesteydelser, der leveres i eller fra den anden parts område, for at sikre pålæggelse eller opkrævning af skatter hos sådanne forbrugere fra kilder på den ene af parternes område
- v) sonderer mellem investorer og tjenesteydere, der er skattepligtige af globale skattegrundlag, og andre investorer og tjenesteydere i erkendelse af forskellen mellem dem hvad angår arten af beskatningsgrundlaget
- vi) fastslår, tildeler eller fordeler indkomst, fortjeneste, gevinst, tab, fradrag eller kredit for residenter personer eller filialer eller mellem forbundne personer eller filialer af samme person med henblik på at sikre parternes skattegrundlag.

Artikel 91

Beskatning

1. Intet i denne aftale eller i ordninger, som indføres på grundlag af denne aftale, må fortolkes således, at parterne ved anvendelsen af de relevante bestemmelser i deres skattelovgivning hindres i at sondre mellem skatteydere i forskellige situationer, f.eks. på grundlag af bopæl eller på grundlag af, hvor de har investeret deres kapital.
2. Intet i denne aftale og i ordninger, som indføres på grundlag af denne aftale, må fortolkes således, at det er til hinder for indførelse eller håndhævelse af foranstaltninger til bekæmpelse af skattesvig og -unddragelse på grundlag af aftaler om afskaffelse af dobbeltbeskatning eller andre beskatningsaftaler eller på grundlag af indenlandsk skattelovgivning.
3. Intet i denne aftale berører parternes rettigheder og forpligtelser i henhold til skatteaftaler. Skulle nærværende aftale på et givet område være uforenelig med en sådan aftale, har sidstnævnte aftale forrang.

9. AFSNIT VIII - ALMINDELIGE OG AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 92

ØPA-udvalget

1. Senest tre måneder efter undertegnelsen af denne aftale nedsættes et ØPA-udvalg, som har til opgave at gennemføre aftalen.
2. Parterne aftaler i fællesskab, hvordan ØPA-udvalget skal sammensættes, organiseres og fungere.
3. ØPA-udvalget er ansvarligt for forvaltningen af alle de områder, der er omfattet af denne aftale, og for udførelsen af alle de heri nævnte opgaver.
4. ØPA-udvalget træffer afgørelse ved enstemmighed.
5. For at fremme kommunikationen og sikre en effektiv gennemførelse af denne aftale udpeger hver af parterne et kontaktpunkt.

Artikel 93

Regionale organisationer

Kommissionen for Det Centralafrikanske Økonomiske og Monetære Fællesskab (CEMAC) og Generalsekretariatet for Det Økonomiske Fællesskab af Centralafrikanske Stater (CEEAC) opfordres til at deltage i alle møder i ØPA-udvalget.

Artikel 94

Videreførelse af forhandlingerne og gennemførelse af aftalen

1. Parterne fortsætter forhandlingerne i de eksisterende forhandlingsfora i overensstemmelse med de i denne aftale fastsatte tidsplaner.
2. Når forhandlingerne er afsluttet, vil de heraf følgende udkast til ændringer blive forelagt de kompetente nationale myndigheder til godkendelse.
3. Indtil ØPA-udvalget og de øvrige relevante institutioner og udvalg oprettes ved den endelige ØPA som omhandlet i artikel 1, træffer parterne alle de foranstaltninger, der er nødvendige for forvaltningen og gennemførelsen af denne aftale, og påtager sig ØPA-udvalgets opgaver, når der henvises hertil i denne aftale.

Artikel 95

Definition af parterne og opfyldelse af forpligtelser

1. De kontraherende parter i denne aftale er Republikken Cameroun, i aftalen benævnt "Centralafrika", på den ene side og Det Europæiske Fællesskab eller dets medlemsstater eller Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater i overensstemmelse med deres respektive beføjelser som fastlagt i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, i aftalen benævnt "Fællesskabet", på den anden side.
2. I forbindelse med denne aftale er de centralafrikanske lande enige om at handle i fællesskab.
3. I denne aftale forstås ved "part" de centralafrikanske lande, der handler i fællesskab, eller Fællesskabet, alt efter det enkelte tilfælde. Ved "parterne" forstås de centralafrikanske lande, der handler i fællesskab, og Fællesskabet.
4. Hvis en individuel foranstaltning foreskrives eller kræves for at udøve rettigheder eller opfylde forpligtelser i henhold til denne aftale, anvendes begrebet "de undertegnende centralafrikanske lande".
5. Parterne eller de undertegnende centralafrikanske lande, alt efter det enkelte tilfælde, træffer alle almindelige eller særlige foranstaltninger, som er nødvendige for, at de kan opfylde deres forpligtelser i henhold til denne aftale, og drager omsorg for, at målene i denne aftale nås.

Artikel 96

Koordinatorer og udveksling af oplysninger

1. For at fremme kommunikationen og sikre en effektiv gennemførelse af aftalen udpeger parterne hver især en koordinator fra og med ikrafttrædelsen af denne aftale. Udpegelsen af koordinatorer berører ikke den specifikke udpegelse af kompetente myndigheder, hvis der er fastsat bestemmelser herom i aftalens enkelte afsnit og kapitler.
2. Hvis en part anmoder herom, skal koordinatoren for den anden part oplyse, hvilken myndighed eller hvilken embedsmand der er ansvarlig i spørgsmål vedrørende gennemførelsen af denne aftale, og yde den fornødne støtte med henblik på at lette kommunikationen med den anmodende part.
3. Hvis en part anmoder herom, og hvis det ligger inden for lovens rammer, skal hver part gennem sin koordinator levere oplysninger og straks besvare ethvert spørgsmål fra den anden part om en foreslået eller allerede indført foranstaltning eller en international aftale, der kan påvirke handelen mellem parterne.
4. Hver part sikrer, at love, bestemmelser, procedurer og administrative afgørelser af generel rækkevidde vedrørende handelsspørgsmål, der er omfattet af denne aftale, straks offentliggøres og bringes til den anden parts kendskab.
5. Uden at det berører gennemsigtighedsbestemmelserne i denne aftale, anses de i denne artikel omhandlede oplysninger for leveret, når de er stillet til rådighed gennem passende underretning af WTO, eller når de er blevet offentliggjort på den pågældende parts officielle offentligt tilgængelige og gratis websted.

Artikel 97

Regional præference

1. Denne aftale forpligter ikke parterne til at indrømme den anden part en gunstigere behandling end den, der anvendes internt på deres område som led i deres respektive regionale integrationsproces.
2. Hvis et undertegnende centralafrikansk land indrømmer Fællesskabet en gunstigere behandling eller en fordel i henhold til denne aftale, er alle de undertegnende centralafrikanske lande også omfattet heraf, omgående og betingelsesløst.

Artikel 98

Ikrafttrædelse

1. Denne aftale undertegnes, ratificeres og godkendes efter forfatningsmæssige eller nationale bestemmelser og gældende procedurer.
2. Denne aftale træder i kraft på den første dag i den måned, der følger efter den måned, i hvilken det sidste ratifikations-, accept- eller godkendelsesinstrument er blevet deponeret hos depositarerne for aftalen.
3. Notifikationerne sendes til generalsekretæren for Rådet for Den Europæiske Union og til formanden for Kommissionen for Det Centralafrikanske Økonomiske og Monetære Fællesskab (CEMAC), der er depositarer for denne aftale.
4. Indtil aftalen træder i kraft, er Fællesskabet og Centralafrika enige om at anvende dens bestemmelser i henhold til deres respektive beføjelser ("midlertidig anvendelse"). Denne anvendelse kan ske ved midlertidig anvendelse, når en sådan er mulig, eller ved ratificering af aftalen.
5. Den midlertidige anvendelse notificeres til aftalens depositarer. Aftalen anvendes midlertidigt 10 dage efter modtagelsen af notifikationen om midlertidig anvendelse fra Fællesskabet og modtagelsen af notifikationen om ratifikation eller midlertidig anvendelse fra alle de undertegnende centralafrikanske lande.
6. Uanset stk. 4 kan Fællesskabet og de undertegnende centralafrikanske lande ensidigt træffe foranstaltninger med henblik på at anvende aftalen, inden den finder midlertidig anvendelse, i det omfang det er muligt.

Artikel 99

Varighed

1. Denne aftale indgås for et ubestemt tidsrum.
2. Hver part eller et undertegnende centralafrikansk land kan skriftligt meddele den anden part, at den/det agter at opsigte denne aftale.
3. Opsigelsen får virkning seks måneder efter meddelelsen.

Artikel 100

Territorial anvendelse

Aftalen gælder på den ene side på de områder, der er omfattet af traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, på de betingelser, der er fastlagt i denne traktat, og på den anden side på de undertegnende centralafrikanske landes områder.

Artikel 101

Centralafrikanske landes eller centralafrikanske regionale organisationers tiltrædelse

1. Ethvert centralafrikansk land og enhver centralafrikansk regional organisation kan tiltræde denne aftale. Der forelægges en anmodning om tiltrædelse for ØPA-udvalget. Et land, der har indgivet en anmodning om tiltrædelse, deltager i ØPA-udvalgets møder som observatør.
2. Anmodningen behandles, og der indledes forhandlinger med henblik på at foreslå de nødvendige ændringer af denne aftale. Tiltrædelsesprotokollen forelægges de kompetente myndigheder til godkendelse.
3. Parterne undersøger tiltrædelsens virkninger for denne aftale. ØPA-udvalget kan træffe afgørelse om overgangsforanstaltninger eller nødvendige ændringer.

Artikel 102

Nye EU-medlemslandes tiltrædelse

1. ØPA-udvalget underrettes om enhver anmodning fra et tredjeland om at blive medlem af Den Europæiske Union. Mens forhandlingerne mellem EU og kandidatlandet pågår, giver Fællesskabet Centralafrika alle relevante oplysninger, og Centralafrika underretter Fællesskabet om sine ønsker, således at der fuldt ud kan tages hensyn hertil. Centralafrika underrettes om enhver tiltrædelse af Den Europæiske Union (EU).
2. Nye medlemmer af EU tiltræder denne aftale fra datoen for deres tiltrædelse af EU ved en bestemmelse herom i tiltrædelsesakten. Hvis akten om tiltrædelse af EU ikke indeholder en bestemmelse om den nye EU-medlemsstats automatiske tiltrædelse af denne aftale, tiltræder den pågældende EU-medlemsstat denne aftale ved at deponere en tiltrædelsesakt hos Generalsekretariatet for Rådet for Den Europæiske Union, som sender en attesteret kopi til Centralafrika.
3. Parterne undersøger virkningerne af nye EU-medlemsstats tiltrædelse for denne aftale. ØPA-udvalget kan træffe afgørelse om overgangsforanstaltninger eller nødvendige ændringer.

Artikel 103

Regionerne i Det Europæiske Fællesskabs yderste periferi

Denne aftale er ikke til hinder for, at Fællesskabet anvender eksisterende foranstaltninger, der har til formål at tage hensyn til den strukturelle sociale og økonomiske situation i regionerne i den yderste periferi, jf. artikel 299, stk. 2, i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab.

Artikel 104

Dialog om finansielle spørgsmål

Parterne og de undertegnende centralafrikanske lande er enige om at fremme dialog og gennemsigtighed og om at udveksle bedste praksis inden for skattepolitik og -forvaltning.

Artikel 105

Samarbejde om bekæmpelse af ulovlige økonomiske aktiviteter

Parterne forpligter sig til at forebygge og bekæmpe svig og korrupsion, hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme og træffer alle de nødvendige lovgivningsmæssige og administrative foranstaltninger til at overholde internationale standarder, herunder dem, der er indeholdt i De Forenede Nationers konvention mod korrupsion, De Forenede Nationers konvention mod grænseoverskridende organiseret kriminalitet samt protokollerne hertil, De Forenede Nationers konvention til bekæmpelse af finansiering af terrorisme og Den Finansielle Aktionsgruppes anbefalinger. Parterne er enige om at udveksle oplysninger og at samarbejde på disse områder.

Artikel 106

Forhold til andre aftaler

1. Med undtagelse af artiklerne om udviklingssamarbejde i Cotonouaftalens del III, afsnit II, har bestemmelserne i denne aftale forrang i tilfælde af uoverensstemmelse mellem bestemmelserne i denne aftale og bestemmelserne i Cotonouaftalens del III, afsnit II.
2. Intet i denne aftale må fortolkes således, at det forhindrer Fællesskabet eller et undertegnende centralafrikansk land i at indføre foranstaltninger, herunder handelsmæssige foranstaltninger, som anses for relevante, i henhold til Cotonouaftalens artikel 11b, 96 og 97.
3. Parterne er enige om, at denne aftale ikke forpligter dem til at handle i modstrid med deres WTO-forpligtelser.
4. Parterne er enige om i 2008 at undersøge, hvorvidt bestemmelserne i denne aftale er i overensstemmelse med de toldunioner, som de undertegnende lande er medlemmer af.

Artikel 107

Autentiske udgaver

Denne aftale er udfærdiget i to eksemplarer på bulgarsk, dansk, engelsk, estisk, finsk, fransk, græsk, italiensk, lettisk, litauisk, maltesisk, nederlandsk, polsk, portugisisk, rumænsk, slovakisk, slovensk, spansk, svensk, tjekkisk, tysk og ungarsk, idet hver af disse tekster har samme gyldighed.

Artikel 108

Bilag

Bilagene og protokollerne til denne aftale udgør en integrerende del heraf.

10. BILAG OG PROTOKOLLER

Bilag I: Fælles retningslinjer

Bilag II: Told på varer med oprindelse i Centralafrika

Bilag III: Told på varer med oprindelse i Fællesskabet

Protokol 1: Gensidig administrativ bistand i toldspørgsmål

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 10.7.2008
KOM(2008) 446 endelig

BILAG II

Told på varer med oprindelse i Centralafrika

BILAG II: Told på varer med oprindelse i Centralafrika

1. På datoen for ikrafttrædelsen af denne aftale afskaffes al told ved indførsel til Fællesskabet (i det følgende benævnt "fællesskabstold") af alle varer henhørende under kapitel 1-97 i det harmoniserede system, bortset fra kapitel 93, med oprindelse i Centralafrika, jf. dog afsnit 2, 4, 5, 6 og 7. For varer henhørende under kapitel 93 anvender Fællesskabet fortsat de toldsatser, der indrømmes ved mestbegunstigelse (i det følgende benævnt "MFN" - Most Favoured Nation).
2. Fællesskabstolden på varer under toldposition 1006 med oprindelse i Centralafrika afskaffes pr. 1. januar 2010, med undtagelse af fællesskabstolden på varer under position 1006 10 10, der afskaffes på datoen for ikrafttrædelse af denne aftale.
3. Parterne er enige om, at bestemmelserne i Cotonouaftalens protokol 3 (i det følgende benævnt "sukkerprotokollen") fortsat skal gælde indtil den 30. september 2009. Fællesskabet og det pågældende undertegnende centralafrikanske land er enige om, at de efter denne dato ikke længere skal være omfattet af sukkerprotokollen. Med henblik på anvendelsen af artikel 4, stk. 1, i sukkerprotokollen løber leveringsperioden 2008/2009 fra den 1. juli 2008 til den 30. september 2009. Den garanterede pris i perioden fra den 1. juli 2008 til den 30. september 2009 vil blive fastsat efter de i artikel 5, stk. 4, omhandlede forhandlinger.
4. Fællesskabstolden på varer under toldposition 1701 med oprindelse i Centralafrika afskaffes pr. 1. oktober 2009. Indtil fællesskabstolden er fuldstændigt afskaffet, åbnes der - ud over tildelingerne af toldkontingenter med nultold i henhold til sukkerprotokollen - et toldkontingent med nultold på 0 ton, udtrykt i hvidt sukker, for produktionsåret¹ 2008/2009 for varer under toldposition 1701 med oprindelse i Centralafrika.
5. a) I perioden fra den 1. oktober 2009 til den 30. september 2015 kan Fællesskabet indføre MFN-told på varer med oprindelse i Centralafrika under toldposition 1701, som indføres i mængder, der overstiger de nedenfor anførte, udtrykt i hvidt sukker, og som derfor betragtes som forstyrrende for sukkermarkedet i Fællesskabet:
 - i) 3,5 mio. ton i et produktionsår for varer med oprindelse i de lande, der er medlemmer af gruppen af stater i Afrika, Vestindien og Stillehavet (AVS-staterne), som har undertegnet Cotonouaftalen, og
 - ii) 1,38 mio. ton i produktionsåret 2009/2010 for varer med oprindelse i AVS-stater, som De Forenede Nationer ikke har anerkendt som mindst udviklede lande. De 1,38 mio. ton forhøjes til 1,45 mio. ton i produktionsåret 2010/2011 og 1,6 mio. ton i de fire efterfølgende produktionsår.
- b) Indførsel af varer under toldposition 1701 med oprindelse i undertegnende centralafrikanske lande, som De Forenede Nationer har anerkendt som mindst

¹ Med henblik på anvendelsen af afsnit 4, 5, 6 og 7 forstås ved "produktionsår" perioden fra den 1. oktober til den 30. september.

udviklede lande, er ikke underlagt bestemmelserne i afsnit 5, litra a). Denne indførsel er dog fortsat underlagt bestemmelserne i afsnit III, kapitel 2, artikel 3 (beskyttelsesklauselel)².

- c) MFN-tolden ophæves ved udløbet af det produktionsår, for hvilket den blev indført.
 - d) Enhver foranstaltning, der træffes i medfør af dette afsnit, meddeles straks ØPA-udvalget, og er dér genstand for periodiske konsultationer.
6. Med henblik på anvendelsen af bestemmelserne i afsnit III, kapitel 2, artikel 3, (beskyttelsesklauselel) kan situationer, hvor den gennemsnitlige pris på hvidt sukker på Fællesskabets marked i to på hinanden følgende måneder falder til under 80 % af den gennemsnitlige normale pris på hvidt sukker på Fællesskabets marked i løbet af det foregående produktionsår, pr. 1. oktober 2015 betragtes som forstyrrelser på markedet for varer under toldposition 1701.
7. Fra den 1. januar 2008 til den 30. september 2015 føres der tilsyn med varer under toldposition 1704 90 99, 1806 10 30, 1806 10 90, 2106 90 59 og 2106 90 98 efter en særlig tilsynsordning for at sikre, at bestemmelserne i afsnit 4 og 5 ikke omgås. Hvis importen af en eller flere af disse varer med oprindelse i Centralafrika er steget kumulativt med mere end 20 % i mængde i løbet af tolv på hinanden følgende måneder sammenlignet med den gennemsnitlige årlige import i løbet af de sidste tre tolv månedersperioder, analyserer Fællesskabet handelsmønstret, den økonomiske begrundelse og sukkerindholdet for importen og det kan, hvis det når frem til den konklusion, at denne import har til formål at omgå bestemmelserne i afsnit 4 et 5, suspendere præferencebehandlingen og indføre de specifikke MFN-toldsatser, der i henhold til De Europæiske Fællesskabers fælles toldtarif gælder ved indførsel af varer under toldposition 1704 90 99, 1806 10 30, 1806 10 90, 2106 90 59 og 2106 90 98 med oprindelse i Centralafrika. Afsnit 5, litra b), c) og d), finder tilsvarende anvendelse på de i dette afsnit omhandlede tiltag.
8. I perioden fra den 1. oktober 2009 til den 30. september 2012 vil der ikke blive tildelt importlicenser for varer under toldposition 1701, medmindre importøren accepterer at købe disse varer til en pris ikke under 90 % af den referencepris, Fællesskabet fastsætter for det pågældende produktionsår.
9. Afsnit 1 finder ikke anvendelse på varer under toldposition 0803 00 19 med oprindelse i Centralafrika, som er bragt i fri omsætning i regionerne i Fællesskabets yderste periferi. Afsnit 1, 3 og 4 finder ikke anvendelse på varer under toldposition 1701 med oprindelse i Centralafrika, som er bragt i fri omsætning i de franske oversøiske departementer. Disse bestemmelser gælder i en periode på 10 år. Denne periode forlænges med en ny periode på 10 år, medmindre parterne aftaler andet.

² Med henblik herpå og som undtagelse fra artiklen vedrørende bilaterale beskyttelsesforanstaltninger i denne aftale kan et undertegnende centralafrikansk land, som De Forenede Nationer har anerkendt som mindst udviklet land, underkastes beskyttelsesforanstaltninger.

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 10.7.2008
KOM(2008) 446 endelig

BILAG 4

PROTOKOL 1: GENSIDIG ADMINISTRATIV BISTAND I TOLDSPØRGSMÅL

PROTOKOL 1: GENSIDIG ADMINISTRATIV BISTAND I TOLDSPØRGSMÅL

ARTIKEL 1

Definitioner

I denne protokol forstås ved:

- a) "toldlovgivning": alle gældende love og administrative bestemmelser for indførsel, udførsel og forsendelse af varer og henførsel heraf under en hvilken som helst anden toldordning eller -procedure, herunder forbuds-, begrænsnings- og kontrolforanstaltninger
- b) "bistandssøgende myndighed": en kompetent administrativ myndighed, som er udpeget af en kontraherende part til dette formål, og som fremsætter en anmodning om bistand i toldspørgsmål i henhold til denne protokol
- c) "bistandssøgt myndighed": en kompetent administrativ myndighed, som er udpeget af en kontraherende part til dette formål, og som modtager en anmodning om bistand i toldspørgsmål i henhold til denne protokol
- d) "personoplysninger": alle oplysninger vedrørende en identificeret eller identificerbar fysisk person
- e) "overtrædelse af toldlovgivningen": enhver overtrædelse eller ethvert forsøg på overtrædelse af toldlovgivningen.

ARTIKEL 2

Anvendelsesområde

1. De kontraherende parter yder på områder, der hører ind under deres kompetence, på den måde og på de betingelser, der er fastsat i denne protokol, hinanden bistand for at sikre, at toldlovgivningen anvendes korrekt, især med henblik på at forebygge, efterforske og retsforfølge overtrædelser af toldlovgivningen.
2. Bistand i toldspørgsmål i henhold til denne protokol ydes af enhver administrativ myndighed hos de kontraherende parter, som er kompetent med hensyn til anvendelsen af denne protokol. Dette berører ikke bestemmelserne om gensidig bistand i strafferetlige anliggender. Det omfatter heller ikke oplysninger, der er indhentet ved anvendelse af beføjelser, som udøves på en retsmyndigheds anmodning, medmindre den pågældende myndighed er indforstået hermed.
3. Bistand til inddrivelse af skatter, afgifter eller bøder er ikke omfattet af denne protokol.

ARTIKEL 3

Bistand efter anmodning

1. På anmodning af den bistandssøgende myndighed meddeler den bistandssøgte myndighed denne alle relevante oplysninger, som gør det muligt for den bistandssøgende myndighed at sikre, at toldlovgivningen anvendes korrekt, herunder oplysninger om konstaterede eller planlagte handlinger, som udgør eller vil kunne udgøre en overtrædelse af toldlovgivningen.
2. På anmodning af den bistandssøgende myndighed giver den bistandssøgte myndighed oplysning om følgende:

- a) hvorvidt varer, der er udført fra en af de kontraherende parter område, er blevet behørigt indført på en anden parts område, om fornødent med angivelse af, hvilken toldprocedure varerne er henført under
 - b) hvorvidt varer, der er indført til en af de kontraherende parter område, er blevet behørigt udført fra den anden parts område, om fornødent med angivelse af, hvilken toldprocedure varerne er henført under.
3. På anmodning af den bistandssøgende myndighed træffer den bistandssøgte myndighed på grundlag af egne love og administrative bestemmelser de nødvendige foranstaltninger til at sikre overvågning af:
- a) fysiske eller juridiske personer, når der er rimelig grund til at antage, at de begår eller har begået overtrædelser af toldlovgivningen
 - b) steder, hvor der oplagres eller kan oplagres varer på en sådan måde, at der er rimelig grund til at antage, at varerne er bestemt til anvendelse i forbindelse med overtrædelser af toldlovgivningen
 - c) varer, der transporteres eller kan transporteres på en sådan måde, at der er rimelig grund til at antage, at de er bestemt til anvendelse i forbindelse med overtrædelser af toldlovgivningen
 - d) transportmidler, der benyttes eller kan benyttes på en sådan måde, at der er rimelig grund til at antage, at de er bestemt til anvendelse i forbindelse med overtrædelser af toldlovgivningen.

ARTIKEL 4

Uanmodet bistand

De kontraherende parter yder hinanden bistand på eget initiativ i overensstemmelse med deres love og administrative bestemmelser, hvis de skønner, at det er nødvendigt for en korrekt anvendelse af toldlovgivningen, særlig ved at meddele indhentede oplysninger vedrørende:

- handlinger, som er eller synes at være overtrædelser af toldlovgivningen, og som kan være af interesse for den anden kontraherende part
- nye midler eller metoder, der anvendes til at gennemføre overtrædelser af toldlovgivningen
- varer, som vides at være genstand for overtrædelser af toldlovgivningen
- fysiske eller juridiske personer, når der er rimelig grund til at antage, at de er eller har været indblandet i overtrædelser af toldlovgivningen
- transportmidler, når der er rimelig grund til at antage, at de anvendes, har været anvendt eller kan anvendes til at foretage overtrædelser af toldlovgivningen.

ARTIKEL 5

Fremsendelse/meddelelse

På anmodning af den bistandssøgende myndighed træffer den bistandssøgte myndighed i overensstemmelse med de love og administrative bestemmelser, der gælder for den, alle nødvendige forholdsregler til

- at fremsende ethvert dokument
- at meddele enhver beslutning

der hidrører fra den bistandssøgende myndighed, og som falder ind under denne protokols anvendelsesområde, til en modtager, der er bosat eller etableret på den bistandssøgte myndigheds område.

Anmodninger om fremsendelse af dokumenter eller om meddelelse af beslutninger skal fremsættes skriftligt på et af den bistandssøgte myndigheds officielle sprog eller på et for denne myndighed acceptabelt sprog.

ARTIKEL 6

Bistandsanmodningernes form og indhold

1. Anmodninger i henhold til denne protokol fremsættes skriftligt. De ledsages af den dokumentation, der skønnes hensigtsmæssig for at gøre det muligt at efterkomme dem. Når hastende omstændigheder kræver det, kan mundtlige anmodninger accepteres, såfremt de omgående bekræftes skriftligt.
2. Anmodninger i henhold til stk. 1 skal omfatte følgende oplysninger:
 - a) den bistandssøgende myndighed
 - b) den ønskede foranstaltning
 - c) formålet med og begrundelsen for anmodningen
 - d) love eller administrative bestemmelser og andre relevante retlige elementer
 - e) så nøjagtige og udtømmende oplysninger som muligt om de fysiske eller juridiske personer, der er omfattet af undersøgelserne
 - f) et sammendrag af sagens omstændigheder og allerede gennemførte undersøgelser.
3. Anmodningerne fremsættes på et af den bistandssøgte myndigheds officielle sprog eller på et for denne myndighed acceptabelt sprog. Dette krav gælder ikke for den dokumentation, der ledsager anmodningerne, jf. stk. 1.
4. Hvis en anmodning ikke opfylder ovennævnte formelle krav, kan den begæres korrigeret eller suppleret; der kan i mellemtiden træffes retsbevarende foranstaltninger.

ARTIKEL 7

Efterkommelse af anmodningerne

1. Med henblik på at imødekomme en anmodning om bistand skal den bistandssøgte myndighed inden for rammerne af sin kompetence og sine ressourcer, som om den handlede på egne vegne eller på anmodning af andre myndigheder hos samme kontraherende part, meddele de oplysninger, den allerede er i besiddelse af, og foretage passende undersøgelser eller lade sådanne foretage. Denne bestemmelse finder også anvendelse på alle andre myndigheder, til hvilke den bistandssøgte myndighed henviser anmodningen i henhold til denne protokol, når den ikke er i stand til at handle på egen hånd.
2. Anmodninger om bistand efterkommes i overensstemmelse med den bistandssøgte kontraherende parts love og administrative bestemmelser.
3. Behørigt bemyndigede tjenestemænd fra en kontraherende part kan efter aftale med den anden kontraherende part og på de af denne fastsatte betingelser møde op hos

den bistandssøgte myndighed eller enhver anden berørt myndighed, jf. stk. 1, og indhente sådanne oplysninger vedrørende handlinger, der er eller kan være en overtrædelse af toldlovgivningen, som den bistandssøgende myndighed har brug for med henblik på anvendelsen af denne protokol.

4. Behørigt bemyndigede tjenestemænd fra en kontraherende part kan efter aftale med den anden kontraherende part og på de af denne fastsatte betingelser være til stede ved undersøgelser, der foretages på sidstnævntes område.

ARTIKEL 8

Hvordan oplysninger skal meddeles

1. Den bistandssøgte myndighed meddeler skriftligt den bistandssøgende myndighed undersøgelsesresultaterne sammen med relevante dokumenter, bekræftede kopier heraf mv.
2. Disse oplysninger kan leveres i edb-format.
3. Der fremsendes kun originaldokumenter efter anmodning, når det ikke er tilstrækkeligt med bekræftede kopier. Originaleksemplarerne skal returneres hurtigst muligt.

ARTIKEL 9

Undtagelser fra pligten til at yde bistand

1. Bistand kan afslås eller gøres betinget af, at visse krav opfyldes, hvis en part skønner, at bistand i henhold til denne aftale:
 - a) ville krænke suveræniteten hos et undertegnende centralafrikansk land eller en af Fællesskabets medlemsstater, som er blevet anmodet om bistand i henhold til denne protokol
 - b) ville skade den offentlige orden, statens sikkerhed eller andre væsentlige interesser, især i de i artikel 10, stk. 2, omhandlede tilfælde
 - c) ville indebære en krænkelse af drifts-, forretnings- eller tjenestehemmeligheden.
2. Den bistandssøgte myndighed kan udsætte at yde bistand med den begrundelse, at det ville forstyrre en igangværende undersøgelse, retsforfølgning eller proces. I et sådant tilfælde rådfører den bistandssøgte myndighed sig med den bistandssøgende myndighed for at fastslå, om der kan ydes bistand på de nærmere vilkår eller betingelser, som den bistandssøgte myndighed måtte kræve.
3. Hvis den bistandssøgende myndighed anmoder om bistand, som den ikke selv ville være i stand til at yde, hvis den blev anmodet derom, skal den gøre opmærksom herpå i sin anmodning. Det overlades derefter til en bistandssøgte myndighed at afgøre, hvorledes den vil reagere på en sådan anmodning.
4. I de i stk. 1 og 2 omhandlede tilfælde meddeles den bistandssøgte myndigheds beslutning og begrundelsen herfor straks til den bistandssøgende myndighed.

ARTIKEL 10

Udveksling af oplysninger og tavshedspligt

1. De oplysninger, der under den ene eller den anden form meddeles i medfør af denne protokol, er fortrolige eller til tjenestebrug, afhængigt af de gældende regler hos hver af de kontraherende parter. De er omfattet af tavshedspligt og beskyttes af den herfor gældende lovgivning hos den kontraherende part, som modtager dem, og af de tilsvarende bestemmelser, der gælder for Fællesskabets myndigheder.
2. Personoplysninger må kun meddeles, hvis den kontraherende part, der modtager dem, forpligter sig til at beskytte oplysningerne på en måde, som mindst svarer til den beskyttelse, som den kontraherende part, der afgiver oplysningerne, yder i det konkrete tilfælde. De kontraherende parter giver med henblik herpå hinanden oplysninger om deres gældende regler, herunder eventuelt også gældende lovgivning i Fællesskabets medlemsstater.
3. Anvendelse af oplysninger, der indhentes i henhold til denne protokol, i forbindelse med retssager eller administrative procedurer vedrørende overtrædelse af toldlovgivningen, betragtes som værende i overensstemmelse med denne protokol. De kontraherende parter kan således i deres retsbøger, rapporter og vidneerklæringer og i retssager indbragt for domstolene som bevis anvende oplysninger, der er indhentet, og dokumenter, der er blevet fremlagt i overensstemmelse med denne protokol. Den kompetente myndighed, som har afgivet disse oplysninger eller givet adgang til dokumenterne, underrettes om en sådan anvendelse.
4. De indhentede oplysninger må kun anvendes til de i denne protokol fastsatte formål. Hvis en kontraherende part ønsker at benytte sådanne oplysninger til andre formål, skal den indhente forudgående skriftligt samtykke fra den myndighed, som har afgivet oplysningerne. Anvendelsen er da underlagt de betingelser, som stilles af den pågældende myndighed.

ARTIKEL 11

Ekspertter og vidner

En tjenestemand hos en bistandssøgt myndighed kan bemyndiges til inden for de i bemyndigelsen fastsatte grænser at møde som ekspert eller vidne i retssager eller administrative procedurer vedrørende spørgsmål omfattet af denne protokol og fremlægge sådanne genstande, dokumenter eller bekræftede kopier heraf, som måtte være nødvendige for retssagen eller den administrative procedure. I anmodningen om fremmøde skal det præcist angives, for hvilken retslig eller administrativ myndighed tjenestemanden skal give møde, og om hvilket spørgsmål og i hvilken egenskab han vil blive afhørt.

ARTIKEL 12

Udgifter til ydelse af bistand

De kontraherende parter afstår hver især fra alle krav om refusion af udgifter som følge af anvendelsen af denne protokol, undtagen i givet fald udgifter til eksperter og vidner og til tolke og oversættere, som ikke henhører under offentlige myndigheder.

ARTIKEL 13

Gennemførelse

1. Gennemførelsen af denne protokol varetages af de undertegnende centralafrikanske landes toldmyndigheder på den ene side og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskabers kompetente tjenestegrene, og eventuelt af medlemsstaternes

toldmyndigheder, på den anden side. De træffer afgørelser om alle praktiske foranstaltninger og arrangementer, der er nødvendige for protokollens anvendelse, idet de tager hensyn til gældende regler, navnlig med hensyn til beskyttelse af data. De kan rette henstillinger til de kompetente myndigheder om ændringer, som de skønner bør foretages i protokollen.

2. De kontraherende parter rådfører sig med hinanden og holder hinanden underrettet om de detaljerede gennemførelsesregler, som vedtages i overensstemmelse med denne protokols bestemmelser.

ARTIKEL 14

Andre aftaler

1. Under hensyntagen til Det Europæiske Fællesskabs og dets medlemsstaters respektive kompetenceområder gælder det, at denne protokols bestemmelser:
 - ikke må berøre de kontraherende parters forpligtelser i henhold til andre internationale aftaler eller konventioner
 - anses for at supplere bestemmelserne i aftaler om gensidig bistand, som er eller kan blive indgået mellem de enkelte EU-medlemsstater og de undertegnende centralafrikanske lande
 - ikke må berøre fællesskabsbestemmelserne om udveksling mellem Kommissionen for De Europæiske Fællesskabs kompetente tjenestegrene og medlemsstaternes toldmyndigheder af oplysninger, der er indhentet på områder, som er omfattet af denne protokol, og som kan være af interesse for Fællesskabet.
2. Uanset bestemmelserne i stk. 1 har denne protokols bestemmelser forrang for bestemmelserne i enhver bilateral aftale om gensidig bistand, der er eller måtte blive indgået mellem de enkelte EU-medlemsstater og de undertegnende centralafrikanske lande, hvis bestemmelserne i sidstnævnte er uforenelige med bestemmelserne i denne protokol.
3. Med hensyn til spørgsmål vedrørende anvendelsen af denne protokol rådfører de kontraherende parter sig med hinanden for at finde en løsning inden for rammerne af ØPA-udvalget.

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 10.7.2008
KOM(2008) 446 endelig

BILAG 5

Kapacitetsstyrkelse og opgradering af Centralafrikas økonomier som led i ØPA'en

Fælles retningslinjer for Centralafrika og Den Europæiske Union

São Tomé, den 15. juni 2007

Kapacitetsstyrkelse og opgradering af Centralafrikas økonomier som led i ØPA'en

Fælles retningslinjer for Centralafrika og Den Europæiske Union

São Tomé, den 15. juni 2007

A. Generelle retningslinjer

Da et af ØPA'ens væsentlige principper er at fremme regional integration og lette AVS-staternes økonomiske og sociale udvikling, forventer parterne, at denne aftale vil bidrage til at virkeliggøre målene om bæredygtig udvikling, udryddelse af fattigdom og de centralafrikanske landes gradvise integration i verdensøkonomien.

Det drejer sig om at udnytte synergieffekterne mellem de i ØPA'en indgåede gensidige forpligtelser og samarbejdsinstrumenterne for således at øge mængden og forbedre kvaliteten af de varer og tjenesteydelser, der fremstilles i og udføres fra Centralafrika¹. Centralafrikas aktører vil sammen med EU fremme dette mål på følgende områder:

1. Udvikling af grundlæggende infrastrukturer på regionalt plan
 - Transport
 - Energi
 - Telekommunikation
2. Landbrug og fødevarer sikkerhed på regionalt plan
 - Landbrugsproduktion
 - Agroindustri
 - Fiskeri
 - Husdyrbrug
 - Akvakultur og fiskeressourcer
3. Konkurrenceevne og økonomisk diversificering
 - Opgradering af virksomheder
 - Industri

¹ Jf. udkast til mandat for teknisk gruppe nr. 5 vedrørende kapacitetsstyrkelse og økonomisk opgradering i Centralafrika (maj 2006).

- Standarder og certificering (sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger (SPS), kvalitet, zootekniske normer osv.)
4. Styrkelse af den regionale integration
 - Udbygning af det regionale fælles marked
 - Told og skat
 5. Forbedring af erhvervsklimaet
 - Harmonisering af de nationale handelspolitikker
 6. Oprettelse af ØPA-institutioner
 7. Finansiering af partnerskabet (køreplan og henstillinger fra ministermøder)

De behov, der afdækkes, vil blive meddelt "taskforcen for regional forberedelse" (TFPR) eller andre kompetente organer for at finde frem til støtteprogrammer, mulige finansieringskilder og metoder til gennemførelse af ledsageforanstaltninger for ØPA'en. Der kan gøres brug af eksperter til at finde frem til støtteprogrammer, foretage feasibility-undersøgelser og foreslå egnede gennemførelsesmetoder. Disse undersøgelser skal munde ud i udviklingsprogrammer ledsaget af et finansielt overslag.

Tidsmæssigt er det hensigten, at resultaterne skal foreligge i september 2007. TFPR-taskforcen fastlægger en tidsplan, som den sender til forhandlingsorganerne for at holde dem underrettet om, hvor langt man er nået med de tiltag, der er fastlagt vedrørende kapacitetsstyrkelse og opgradering af Centralafrikas økonomier.

De opgaver, der beskrives i dette dokument, skal selvfølgelig være i overensstemmelse med de ministerielle retningslinjer, der blev fastlagt den 6. februar 2007 (jf. bilaget).

B. Den regionale ØPA-fonds (FORAPE's) interventionsområder

FORAPE er et redskab oprettet af og for Centralafrika, der følgerlig bestemmer, hvordan det skal anvendes og organiseres, og på hvilke nøgleområder der skal træffes tiltag, jf. nedenstående tabel:

Alle de i det følgende anførte tiltag skal være forenelige med målene under punkt 3 og 4.

Nøgleområder	Type aktivitet (vejledende)
<i>1- Udvikling af grundlæggende infrastrukturer på regionalt plan</i>	<p>1.1. Støtte til forbedring af det integrerede subregionale kommunikationsnet (veje, indre vandveje, jernbaner, fremme af havne, "tørre havne" og lufthavne)</p> <p>1.2. Støtte til udvikling af områdets vandkraftanlæg, sammenkobling af elnet</p> <p>1.3. Sammenkobling af medlemsstaternes telekommunikationsnet, navnlig gennem forbedringer af ikt-infrastrukturerne</p>

	<p>1.4. Støtte til evaluering af omkostningerne i forbindelse med de grundlæggende infrastrukturer</p>
<p><i>2- Landbrug og fødevarer sikkerhed på regionalt plan</i></p>	<p>2.1. Støtte til forbedring af produktiviteten (program for frø til udsæd, forskning og oplysning)</p> <p>2.2. Udvikling af agroindustrien</p> <p>2.3. Forbedring af handelen med landbrugsprodukter</p> <p>2.4. Støtte til gennemførelse af en fælles landbrugspolitik på regionalt plan</p>
<p><i>3- Industri, økonomisk diversificering og konkurrenceevne som led i regionaludvikling</i></p>	<p>3.1. Støtte til udvikling af forarbejdningsindustrien (træ, bomuld, læder, kød, fisk, andre landbrugsprodukter, olie og gas, mineraler osv.)</p> <p>3.2. Støtte til løsning af problemer på udbudssiden</p> <p>3.3. Støtte til udvikling af turismen</p> <p>3.4. Finansiering af forskning og udvikling</p> <p>3.4.1. Evaluering og anvendelse af passende teknologier</p> <p>3.4.2. Harmonisering af politikker for forskning og innovation (universiteter, offentlige og private forskningsinstitutter og -centre, teknologiske institutter, erhvervsfaglige skoler osv.)</p> <p>3.4.3. Støtte til styrkelse af kapaciteten inden for ikt-anvendelse</p> <p>3.4.4. Støtte til forskningsinstitutter</p> <p>3.4.5. Støtte til udvikling af farmakopéen og medicinalindustrien</p> <p>3.4.6. Støtte til teknologioverførsel, navnlig gennem partnerskaber i industrien</p> <p>3.5. Støtte til programmet for afdækning af økonomiske muligheder</p> <p>3.5.1. Kortlægning og fremme af regionens varer og tjenesteydelser (landbrugsfødevarer sektorer, turisme, minedrift og forretningsservice: forvaltning, regnskabsføring, tolkning, bankvæsen, edb, forsikring osv.)</p> <p>3.5.2. Oprettelse af specialiserede uddannelsescentre for nye fag og fag med høj værditilvækst (videregående forarbejdning af træ, tekstilvarer og beklædningsgenstande)</p> <p>3.5.3. Støtte til udvikling af væksthuse for nye virksomheder</p> <p>3.6. Program for konkurrenceevne/opgradering af virksomheder med stort potentiale</p> <p>3.6.1. Støtte til udarbejdelse og gennemførelse af nationale og regionale strategier for fremme og konsolidering af konkurrenceevnen</p> <p>3.6.2. Støtte til forbedring af det regionale program for opgradering: program til støtte for og styrkelse af virksomhedernes konkurrenceevne (PARCE - Programme d'appui et de renforcement de la compétitivité des entreprises), støtte til immaterielle investeringer (f.eks. i markedsføringsstrategier), program for virksomhedsdiagnose og markedsanalyse (planer for opgradering og finansiering heraf), teknisk og teknologisk støtte, støtte med</p>

	<p>henblik på kvalitetscertificering (f.eks. ISO 9001, ISO 14001, ISO 22000), støtte til at lette Centralafrikas eksport i forhold til private standarder (EUREPGAP osv.)</p> <p>3.6.3. Støtte til gennemførelse af undersøgelsen af faktorpriserne i industrisektoren i Centralafrika</p> <p>3.6.4. Støtte til forarbejdning af landbrugsprodukter og naturressourcer med stort eksportpotentiale</p> <p>3.6.5. Styrkelse af "kvalitetsinfrastrukturer" (laboratorier) til støtte for eksport</p> <ul style="list-style-type: none"> - Støtte til indførelse af en regional ordning for akkreditering og metrologi - Harmonisering af nationale standarder på regionalt plan <p>3.6.6. Forbedring af procedurer for emballering, sporbarhed og lagring</p> <p>3.6.7. Oprettelse af tekniske fagcentre på nationalt og regionalt plan</p> <p>3.6.8. Udvikling af et netværk af revisorer, der kan ledsage virksomheder med henblik på certificering og laboratorier med henblik på akkreditering</p> <p>3.6.9. Lån til tilpasning af produktionsapparatet (EIB, AfDB, CASDB)</p> <p>3.7. Støtte til beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, herunder²:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Udarbejdelse af et register over mærker og varer med oprindelsesbetegnelse og fremme af disse varer - Støtte til udarbejdelse af oprindelsesmærkning <p>3.8. Støtte til oprettelse af en børs for underleverancer og økonomiske partnerskaber på regionalt plan</p> <p>3.9. Støtte til små og mellemstore virksomheder</p> <p>Mulige tiltag:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Rådgivningskontorer - hvis rolle i givet fald vil være at stille en række tjenester til rådighed for SMV'er for at styrke deres kapacitet på områderne markedsføring, regnskabsføring, juridisk analyse, udarbejdelse af forretningsplan og adgang til finansiering b. Erhvervsuddannelse c. Lettelse af adgangen til kredit og forbedring af betingelserne for adgang til kredit for SMV'er³ d. Oplysninger om kredit på regionalt plan⁴
--	---

² Centralafrika påpeger, at man vil rådføre sig med en ekspert fra den afrikanske organisation for intellektuel ejendomsret (AIPO) for at fastlægge, hvilke former for støtte der er behov for.

³ Der kan med fordel indføres mekanismer, som mere effektivt kan tilføre regionens SMV'er finansieringsmidler. For eksempel gennem lånegarantifonde. Eksempel: EIB, CASDB osv. Rådgivningskontorerne vil kunne bistå virksomhederne med udarbejdelsen af ansøgninger om lån.

	<p>e. Lempelse af betingelserne for realkredit⁵</p> <p>f. Styrkelse af kreditformidlingskapaciteten i Centralafrika⁶</p> <p>g. Analyse af CASDB's potentielle rolle</p> <p>h. Analyse af henstillingerne fra undersøgelsen vedrørende finansielle tjenesteydelser i Centralafrika)</p> <p>i. Sammen med de offentlige myndigheder befordring af overgangen fra den uformelle økonomi til den formelle, navnlig ved brug af incitament</p> <p>3.10. Fremme af iværksættervirksomhed for kvinder</p>
<p><i>4- Styrkelse af den regionale integration</i></p>	<p>4.1. Udvikling af det regionale marked (harmonisering af told- og skatteinstrumenter, styrkelse af told- og skatteforvaltninger, fastlæggelse af sikkerhedsforanstaltninger ved grænserne)</p> <p>4.2. Indførelse af Fællesskabets bestemmelser (konkurrence, konkurrenceevne, intellektuel ejendomsret, bekæmpelse af ulovlig handel, piratkopiering, offentlige kontrakter, tjenesteydelser, investeringer)</p> <p>4.3. Styrkelse af told- og skatteforvaltningernes kapacitet</p> <p>4.4. Støtte til det regionale program for standarder og certificering</p> <p>4.5. Støtte til de regionale økonomiske fællesskaber (rationalisering og harmonisering af programmerne)</p> <p>4.6. Støtte til fri bevægelighed for varer og tjenesteydelser, kapital og personer</p> <p>4.7. Støtte til eksisterende og kommende regionalpolitikker</p> <p>a. Regional præference i ØPA'en til gavn for den regionale integration</p> <p>b. Støtte til indførelse af den fælles handelspolitik</p> <p>c. Reduktion af ikke-toldmæssige hindringer på regionalt plan, f.eks.: indførelse af regionale sundhedsstandarder (omhandlet under punkt 3 nedenfor af hensyn til programmeringen)</p> <p>d. Medtagelse af Den Demokratiske Republik Congo (DRC) og São Tomé og Príncipe i planen for regionens handelsmæssige integration (90 mio. forbrugere)</p> <p>e. Tilskyndelse til interne reformer: fri omsætning/dobbeltbeskatning, transit, oprindelsesregler, overholdelse af de regionale handelsbestemmelser</p> <p>• Eksempel: Støtte til toldmyndighederne til elektronisk databehandling</p>

⁴ Lettelse af adgangen til oplysninger for potentielle kreditorer for at nedbringe det nuværende bankrisikoniveau. Eksempel: oprettelse af fælles databaser vedrørende kunderisici.

⁵ Undersøgelse af, hvorvidt betingelserne for realkredit bør lempes for at fremme långivningen under hensyntagen til den uformelle sektors store betydning for økonomien.

⁶ Forbedring af risikovurderingskapaciteten i långivningsinstitutioner. Opgradering af og uddannelse for kreditinstitutter.

	<p>og sammenkobling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eksempel: Program for standarder og kvalitet i regionen, herunder relevant infrastruktur (kontrollaboratorier osv.) • Eksempel: Støtte til forvaltningerne i forbindelse med todsatsharmoniseringen mellem Det Centralafrikanske Økonomiske og Monetære Fællesskab (CEMAC), DRC og São Tomé og Príncipe • Eksempel: Styrkelse af told- og skatteforvaltningernes kapacitet • Eksempel: Støtte til de regionale økonomiske fællesskaber • Eksempel: Støtte til definition og indførelse af en mekanisme, der kan afhjælpe dobbeltbeskatning <p>4.8. Skattegrundlag og regionalt finansielt instrument</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Indførelse af et regionalt finansielt instrument. Samhørighedsfond til støtte for de offentlige finanser og som redskab til udvikling af ugunstigt stillede områder b. Støtte til omlægning af finanspolitikken (sanering af skattegrundlaget, harmonisering af den interne beskatning osv.) og styrkelse af skatteforvaltningernes kapacitet c. Videreførelse af det igangværende statistiske arbejde, navnlig inden for rammerne af programmet til støtte for regional integration i Centralafrika (PAIRAC - Programme d'appui à l'intégration régionale en Afrique centrale)
<p><i>5- Forbedring af erhvervsklimaet og erhvervsfremme</i></p>	<p>6.1. Støtte til forbedring af retssikkerheden for private investeringer</p> <p>6.2. Støtte til forbedring af fællesskabscharteret om investeringer og sektorkoder</p> <p>6.3. Støtte til oprettelse af strukturer for garanti- og risikokapitalfonde</p> <p>6.4. Institutionel støtte til formidlende organer i regionen</p> <p>Støtte til formidlende organer i regionen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eksempel: Støtte til erhvervskamre • Eksempel: Støtte til arbejdstager- og arbejdsgiverorganisationer • Eksempel: Støtte til organer for eksportfremme • Eksempel: Støtte til organer for investeringsfremme • Eksempel: Støtte til strukturering af dialogen mellem den regionale og europæiske private sektor • Eksempel: Støtte til de regionale økonomiske fællesskaber i Centralafrika på områder, som vedrører ØPA'en <p>6.5. Forbedring af erhvervsklimaet</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Støtte til eksisterende og kommende regionalpolitikker <ul style="list-style-type: none"> - Konkurrencepolitik - OHADA-ret - Etableringsret for virksomheder - Arbejdsmarkedsstandarder - Offentlige kontrakter - Intellectuel ejendomsret (bekæmpelse af ulovlig handel, piratkopiering, geografiske betegnelser osv.) • Konsekvent støtte til de nationale og regionale myndigheder for at bistå dem med gennemførelsen af de nationale og regionale reformer <ul style="list-style-type: none"> - Eksempel vedrørende intellektuel ejendomsret: støtte til det regionale program for standarder, patenter og certificering - Eksempel: støtte til forbedring af fællesskabscharteret om investeringer og sektorkoder • Undersøgelse af mekanismer til forbedring af retssikkerheden for private investeringer, navnlig gennem garantiordninger, der kan bidrage til at fremme investeringer (god praksis, nuværende praksis i Centralafrika, henstillinger osv.) og til teknologioverførsel • Det forekommer desuden hensigtsmæssigt at befordre udveksling af god regional praksis for erhvervsbeskatning. Der vil blive foretaget en sammenlignende analyse af de nationale fremgangsmåder på dette område for at sætte gang i drøftelserne
6- Støtte til oprettelse af ØPA-institutioner	Støtte til det institutionelle system som påkrævet både i forbindelse med handels- og udviklingsspørgsmål for at sikre en effektiv gennemførelse af aftalen - og dermed fastslå ØPA'ens juridiske troværdighed - og af den regionale reformproces vedrørende den nationale, regionale og internationale private sektor.

C. Finansiering af partnerskabet

Hvad angår finansieringen af ØPA'en finder Centralafrika ligesom de øvrige regioner, at foranstaltningerne til kapacitetsstyrkelse og andre støtteforanstaltninger, som er nødvendige ikke alene af hensyn til tilpasningsomkostningerne, men også de øvrige udligningsforanstaltninger, skal finansieres med specifikke ressourcer, der holdes adskilt fra de midler, der sædvanligvis tildeles i forbindelse med det klassiske AVS-EU-udviklingssamarbejde som led i de nationale og regionale vejledende programmer. Den regionale ØPA-fond (FORAPE) er tænkt som et redskab til samordning af EU's (Fællesskabets og medlemsstaternes) og andre donorerstøtte og vil derfor blive anvendt til at finansiere regionale infrastrukturer eller sammenkobling af infrastrukturer.

Fællesskabet foreslår en finansiel ramme med følgende elementer:

- i. Forhøjelse af det regionale vejledende program 9/10 EUF, grænseflade nationalt/regionalt vejledende program, 10. EUF til udgangen af 2013, men Cotonou indtil udgangen af 2020 (efter at DRC er blevet knyttet til regionen Centralafrika)
- ii. Forbindelse med partnerskabet med hensyn til infrastruktur (midler: alle AVS)
- iii. Rådets (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) konklusioner fra oktober 2006 om handelsstøtte
- iv. Juridiske forpligtelser i henhold til ØPA'en
- v. Frivillige nationale bidrag fra regionens lande
- vi. Støtte fra andre partnere i udviklingssamarbejdet

Støtten til grundlæggende infrastrukturer og andre områder, som ikke er direkte forbundet med gennemførelsen af ØPA'en, tilrettelægges og varetages ved hjælp af passende instrumenter, navnlig Cotonouaftalens instrumenter.

Europa-Kommissionen påpeger, at den fortrinsvis vil anvende sine midler på følgende områder i forbindelse med FORAPE:

- i. Støtte til konkurrenceevne eller diversificering i de produktionssektorer, der er omfattet af ØPA'en, både inden for landbrug, industri og tjenesteydelser (f.eks.: styrkelse af "kvalitetsinfrastrukturer" til støtte for udførsel, rådgivningskontorer for virksomhederne, udvikling af væksthuse for nye virksomheder, tiltag, der kan forbedre adgangen til kredit for regionens virksomheder, navnlig SMV'er, kortlægning og fremme af regionens varer og tjenesteydelser (landbrugsfødevarersektorer, turisme, minedrift og forretningsservice)).
- ii. Hjælp til at absorbere ØPA'ens fiskale nettovirkning, idet der sikres komplementaritet med omlægningen af finanspolitikken.
- iii. Støtte til gennemførelse af ØPA-reglerne (f.eks.: støtte til ØPA-institutioner, støtte til regionale politikker på de områder, der er omfattet af ØPA'en, og andre tiltag, som kan forbedre erhvervs klimaet, støtte til told- og skatteforvaltninger og andre tiltag, der kan bidrage til oprettelsen af et regionalt marked i Centralafrika).

D. Tidsplan

Udarbejdelse af en tidsplan for gennemførelse af de tiltag, der er fastlagt vedrørende kapacitetsstyrkelse og opgradering af Centralafrikas økonomier.

Bilag

Endelig fælles meddelelse fra ministermødet den 6. februar 2007.